יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 6	לאדז, זונטאג, כ׳ טבת תרצ״ד	צוועלפטער יאהרגאנג	Łódź, Niedziela, 7 stycznia 1934 r.	№ 6

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

דעם 5-טען יאנואר 1934 איז נאך לאנגע און שווערע ליידען געשטארבען אונזער הייסגעליבטע מוטער

פייגע (געב. פרידמאן) נאדעל נ״ע

איז עלטער פון 66 יאהר.

די לוי׳ קומט פאר היינט, זונטאג, ד. 7-טען ה. ח. 12 א זייגער בייטאג פון טהרה-הויז, וועגען וואס עס איז מודיע די איז טיפען צער פערבליבענע

משפחה.

לאדז, דעם 5-טען יאנואר 1934.

טיפען מיטגעפיהל דעם סעקרעטאר פון דער יודישער קהלה ה׳ פינחס נאדעל צוליב דעם טויט פון זיין

מוטער נ״ע

דריקען אויס

די פערוואלטונג און דער ראט פון דער יודישער קהלה

איז לאדז.

דעם סעקרעטאר ה׳ פינחס נאדעל דריקען אויס איבערן טויט פון זיין מוטער

פייגעל נאדעל נ״ע

זייער מיטפארציג מיטגעפיהל

די בעאמטע פון ראבינאט, שוהל, תלמוד-תורה, שפיטאל פאר גייסטיג-קראנקע, בית-החיים.

42461

טיף גערירט דורכ׳ן טויט פון דער

מוטער נ״ע

פון אונזער געעהרטען שעף און טייערן קאלעגע, סעקרעטאר פון דער יודישער קהלה ה׳ פינחס נאדעל דריקען מיר איהם אויס אונזער אויפריכטיגסטען מיטטרויער.

קאנצעלאריע-פערסאנאל

פון דער יודישער קהלה איז לאדז.

42460

אונזערע פריינד

פינקוס נאדעל, ד״ר העבריק נאדעל

און דער גאנצער פאמיליע דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל צוליב׳ן טויט פון זייער

מוטער

טאניא און לאזאר פוקס.

דעם חשוב׳ן סעקרעטאר פון דער יודישער קהלה ה׳ פינקוס נאדעל צום טויט פון זיין

מוטער נ״ע

דריקט אויס דעם טיפסטען מיטצער

פערלאג

„נייער פאלקסבלאט"

מיין טיפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס דעם סעקרעטאר פון דער יודישער קהלה

ה׳ פ. נאדעל

צוליב׳ן טויט פון זיין

מוטער נ״ע

אין זיין ווייטערדיגער ארבייט לטובת דער יודישער בעפעלקערונג זאל ער א טרייסט געפינען.

ראובן האפמאן

33

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס דעם סעקרעטאר פון דער יודישער קהלה

ה׳ פ. נאדעל,

צוליב׳ן טויט פון זיין

מוטער נ״ע

די פערוואלטונג און ראט פון צענטראלען יודישען האנדווערקער-און קליינאינדוסטריעלע-פערבאנד

פאלודניאווא 4.

33

מיר דריקען אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל דעם סעקרעטאר פון דער יודישער קהלה אין לאדז

פנחס נאדעל,

צום טויט פון זיין מוטער

פייגע

יודישער ליטעראטען-און זשורנאליסטען-פעראיין אין לאדז.

צוויי גרויסע פאליטישע סענסאציעס

נישט-אנגרייפס-אפמאכען צווישען פוילען און דייטשלאנד. — בונד צווישען פוילען און סאוויעטען צו שיצען די באלטישע מלוכות

ביידע ידיעות ווערען אפיציעל אפגעלייקענט

לאנדאן, 6 (ספ טעל.)

„דיילי העראלד" ברענגט א סענסאציאנעלע דעפעשע פון איהר בערלינער קארעספאנדענט, אז היטלער האט בדעה אין דער נאענטסטער צוקונפט ארויסצוטרעטען צו פוילען מיט א פארשלאג צו שליסען א נישט-אנגרייפס-אפמאך.

די דייטשע רעגירונג וועט רעזיגנירען פון איהרע אלע פרעטענזיעס צו פוילישע טעריטאריעס בעזונדערס צו אויבערשלעזיען און פאמערן, בתנאי אז פוילען וועט זיך פערפליכטען נישט צו אינטערווענירען אויפ'ן פאל ווען דייטשלאנד זאל וועלען אויסברייטערן איהר טעריטאריע אויפ'ן חשבון פון די נישט-פוילישע אין צפון-מזרח פון אייראפא.

די דאזיגע ידיעה האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס אין די פאליטישע קרייזען.

לאנדאן, 6 (ספ. טעל.)

די גרעסטע פאליטישע וועלט-סענסאציע איז היינט די רעוועלאציעס פון „דייל העראלד" וועגען דעם בשותפות'דיגען פראנט פון פוילען און רוסלאנד, כדי צו גאראנטירען און בעשיצען די אומאפהענגיגקייט פון די באלטישע מלוכות: פינלאנד, עסטלאנד, לאטוויע און ליטע.

מאסקווע, 6 (ספ. טעל.)

די צייטונגען פערעפענטליכען פאלגענדען קאמוניקאט: פון אפיציעלע קרייזען טיילט מען מיט, אז די ידיעות פון „דיילי העראלד" אז רוסלאנד און פוילען זאלען שליסען א זיכערהייטס-אפמאך, וועלכער זאל גאראנטירען די גרעניצען פון די באלטישע מלוכות און זיין געווענדען געגען דער נעכטען האט זיך בעוויזען א האלב-אפיציעלער קאמוניקאט פון אויסערן-מיניסטעריום, וועלכע לייקענט איינגאנצען אפ די ידיעה פון „דיילי העראלד".

דייטשער עקספאנסיע אויף מזרח — ענטשפרעכען נישט דער ווירקליכקייט.

היטלעריסט צושלאגן פרוי פון נארמאן בענטוויטש

וועלכע געפינט זיך אין סאארבריקען

פאריז, 7 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

פון סאאר-בריקען טיילט מען מיט, אז דארט איז אויסגעפיהרט געווארען אן אנפאל אויף דער פרוי העלענא בענטוויטש, וועלכע געפינט זיך צוזאמען מיט איהר מאן, נארמאן בענטוויטש אין סאאר-געביט, כדי אויסצופארשען די לאגע פון די פאליטישע פליטים פון דייטשלאנד.

בעת פרוי העלענא בענטוויטש האט געווארט אויף א טראמוויי, האט זי פערריכערט א פאפי-ראס. א נאציאנאל-סאציאליסט איז דאן צו צו איהר און געפאדערט זי זאל אוועקווארפען דעם פאפי-ראס, ווייל דייטשע פרויען טארען נישט רויכערן.

פרוי בענטוויטש האט זיך אפגעזאגט אויסצופיהרען דעם בעפעהל פון דעם היטלעריסט און ערקלערט, אז זי איז אן ענגלענדערין. דער היט-לעריסט האט זיך דאן געווארפען אויף פרוי בענט-וויטש און זי צעשלאגען.

M. Przygórski

פעטריקאווער 37, טעל. 176=34

ערשטקלאסיגער דיפלאמירטער • קירזשנער-אטעליער

פיהרט אויס אלערליי פעלץ-אויסארבייטונגען

פינקטליכע און רעעלע אויספירונג

נארוועגישע

געפרוירענע הערינג

דער ערשטער טראנספארט אין קאסטענס צו 50 קילא

איז שוין אנגעקומען

ביי דער בעוואוסטער ענגרא הערינג פירמע

J. Degensztajn i S-ka

Składy: Stary Rynek 4

Kantor: Stary Rynek 12

Tel. 133=96. 42462

קאלאניאל-הענדלער-פעראיין

שרודמיעסקא 20.

היינט, זונטאג, דעם 7 יאנואר 1934, 6 א זייגער אוונד צום ערשטען טערמין און 7 א זייגער אוונד ביי יעדע צאהל מיטגלידער, קומט פאר אין אייגענעם לאקאל

די יעהרליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג; 2) וואהלען פון א פרעזידיום; 3) בעריכטען: א) קאסע-בעריכט, ב) טעטיגקייטס-בעריכט, ג) רעוויזיאנס-קאמיסיע; 4) וואהלען פון א פערוואל-טונג און רעוויזאנס-קאמיסיע; 5) פרייע פארשלאגען.

די פערוואלטונג. 18

צו דער פערלאבונג פון ה'

יאנאס פראוו

מיט פרל.

סאלא צוקערמאן

גראטולירען מיר הערצליך און ווינשען פיל גליק

יעקב קרייצמאן

און פרוי. 62

בעקאנטמאכונג.

דער צווייטער קליינהענדלער-פעראיין

אלטשטאט 10

מאכט דערמיט בעקאנט אלע מיטגלידער פון לאדזער מערק-און טארג-שטייער, אויך די סעקציעס פון אונזער פעראיין ווי פוזנער-סעקציע, שאכער-סעקציע, הערינג-סעקציע, שניידער-אלטווארג-סעקציע, אויך קליינהענדלער-פליישער קאלענבאך 4, דאס זונטאג, דעם 14 יאנואר 1934, 4 א זייגער נאכמיטאג, קומט פאר אין אייגענעם לאקאל אלטשטאט 10, א גרויסע

מאסען-פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: „מיט וועמען געהן מיר צו די איצטיגע שטאט-ראט-וואהלען".

מיט אכטונג

די פערוואלטונג פון 2-טן קליינהענדלער-פעראיין אלטשטאט 10. 97

בעקאנטמאכונג.

די פירמע זעליגער, זאוואדזקא 6

מאכט בעקאנט, דאס זי האט געעפענט אויף דער אויבענדערמאנטער אדרעס

א גאסט-צימער,

וואו ס'ווערען ארויסגעגעבען טיי, קאווע, פרישטיק און אווענדברויט צו ביליגע פרייזען.

אויך דער ארויספערקויף פון אונזער לאנגיעהריגע בע-וואוסטע האנדיטאריי-געבעקס האבען מיר די פרייזען רעדוצירט.

ביליג און גוט!

די זייט 32 יאהר עקזיסטירענדיגע

קאנטא-ביכער-פאבריק פון ס. מאשענבערג

יעצט אונטער דער פירמע

„KSIĘGA" Piotrkowska 45 פיעטריקאווער 45

עמפפעהלט פאר'ן יאהר 1934 די בעסטע בוכהאלטעריע-ביכער אין גרויסען אויסוואהל צו פאבריקס-פרייזען.

25% ביליגער 25%

עפענטליכע דערקלערונג

דערמיט דערקלער איך עפענטליך, אז איך טרעט ארויס פון די ציוניסטישע רייהען — סיי פאליטיש, סיי עקאנאמיש, איך דערקלער פייערליך, אז איך טרעט צוריק אריין אין די רייהען פון די יודיש-דעמאקראטישע פאלקס-פארטיי אין לאדז.

מיט פאלקס-גרוס

מענדל מיניץ

פרעזעס פון 2-טען קליינהענדלער-פעראיין, אלטשטאט 10

לאדז דעם 6. יאנואר 1934.

ערעפנונג

היינט, זונטאג, דעם 7 יאנואר 1934, 6 אוונד ווערט געעפענט

אויף בזשעזשינער 4

אן ערשטקלאסיג איינגעארדענטער

„BAR LUNCH"

אונטער דער פערזענליכער אנפיהרונג פון דעם גוט בעקאנטען אויף דער אלט-שטאט רעסטאראן-בעזיצער

יעקב ריילכמאן.

איך עמפפעהל זיך אויך אויף חתונות און נעעהריטער קונדשאפט.

בעמערקונג: ס'ווערען ארויסגעגעבען טעגליך פריהשטיק, מיטאג און אווענד-ברויט צו ביליגע פרייזען.

שלאסעריי-ארבייטען,

ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען, מעטאל-בעארבייטונגען, מא-שינען-טיילען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13

וויכטיג פאר דער לאדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז איז ערעפענט געווארען דאס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין „עזרת עניים"

נאדלודקא 8, טעל. 153-99

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט פון 9 פריה ביז 7 אוו. שיקט ארויס דאקטוירים - ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים

ווי אויך דענטיסטישע הילף

וואשטשיקעס אין דער אמבולאטאריע און אויסער דער אמבולאטאריע פאר א מינימאלען אבצאהל נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אפצאה-לונגען.

די פערוואלטונג.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אונזער לאנגיעהריגער מיטגליד און מיט-גרינדער פון אונזער פעראיין

נ"ע עבער הערשקאפ

צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט, זונטאג, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, זאוואדזקא 38, ווערען אלע מיטגלידער געבעטען צו קומען, בכדי אפצוגעבען דעם פערשטארבענעם דעם לעצטען כבוד.

די פערוואלטונג

פון קוה-בעזיצער-פעראיין אין לאדז 73

בעקאנטמאכונג.

די פערמיטלער-פערבאנד

(פיעטריקאווער 69) מאכט בעקאנט, דאס זונטאג, דעם 14 יאנואר 1934, 6 א זייגער נאכמ. צום ערשטען טערמין און 7 א זייגער צום צווייטען טערמין קומט פאר אין אייגענעם לאקאל און וועט זיין גילטיג ביי יעדע צאהל מיטגלידער

די יעהרליכע

אלגעמיינע פערזאמלונג

אלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך און צאהלרייך צו ערשיינען.

66 די פערוואלטונג.

וויכטיג פאר מחותנים!!!

דער נייער

קאנצערט-זאל

פיראמאוויטשא 3,

טעל. 226=24

איז צופערדינגען אויף חתונות און תנאים'ן

צו זעהר ביליגע פרייזען.

דער זאל איז יעצט פריש רעמאנטירט געווארען. קומט און איבערצייגט אייך!

פאר גאלד,

בריליאנטען, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטען

צאהלט די העכסטע פרייזען

אליזאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

דאס ארטאדאקסישע גימנאזיום

„בית-אולפנא"

פיעטריקאווער 111, טעל. 176=46

איז מודיע, אז אויפ'ן 2-טען האלב-יאהר ווערען אנגענומען שילער אין אלע קלאסען. פאר די שילער, וועלכע זענען נישט פארבערייט אין די יודישע למודים, זענען איינגעארדענט ספעציעלע אווענד-קורסען פאר אלע יודישע למודים פון עברי ביז תלמוד.

די עקזאמענס הויבען זיך אן דעם 16 סטיטשען 1934 ג' פ' בא כ"ס טבת. די קאנצעלאריע איז אפען אין די צייט פון פעריען פון 1 סטיטשען זונטאג, דינסטאג און דאנערשטאג פון 10 ביז 1 פארמיטאג.

די דירעקציע און די פערוואלטונג.

מוראדיגע קוילען-גרובען-קאטאסטראפע

אין א טשעכישע גרובע זענען פערברענט געווארען 140 ארבייטער

דוכקאוו, 6. (ספ. טעל.)

אין טשעכישען קוילען-גרובען „בעלסאן" איז אויסגעבראכען א שרפה, וועלכע האט אפגעשניטען דעם וועג פון די ארבייטער, וועלכע האבען זיך געפונען אין גרובען. ביז איצט האט מען ארויסגענומען 9 טויטע, אונטער דער ערד געפינען זיך נאך 129 ארבייטער און ס'איז נישט פאראן קיין שום האפנונג די אפצוראטעווען. ס'קומט פאר אנ-ענערגישע אויספארשונג וועגען די סיבות פון דער שרעקליכער קאטאסטראפע. די בעפעלקערונג איז זעהר אויפגערעגט, מ'לעגט ארויף די שולד אויף דער דירעקציע וועלכע האט לעצטענס געמאכט אפשפארונגען, מ'האט מורא פאר איבערהיצען.

ס'איז אויסגעבראכען א שטרייק אין די קוילען-גרובען.

א פערדעכטיגער פערשוין אין שלאס פון מלוכה-פרעזידענט

ווארשא, 6 (טעלעפאניש)

נעכטען האט זיך אריינגעקריגען אין שלאס פון מלוכה-פרעזידענט עפעס א הער, וועלכער האט זיך דערשלאגען צו דער טאכטער פון מלוכה-פרעזידענט, סוויסלאצקא און פארשטעלענדיג זיך אלס א פארשטעהער פון א געזעלשאפט צו שיצען ארימע קינדער האט ער פון איהר פערלאנגט א גרעסערע נדבה.

דער דאזיגער הער איז דער טאכטער פון מלוכה-פרעזידענט אויסגעקומען עפעס פערדעכטיג; מאדאם סוויסלאצקא האט גלייך זיך אנגעפרעגט אויפ'ן אנגעוויזענעם אדרעס פון דער ווארשעווער געזעלשאפט, וואס דער הער האט אנגעגעבען און ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז אויף דעם אנגעוויזענעם אדרעס עקזיסטירט גארנישט אזא מין אינסטיטוציע; דער שווינדלער האט זיך ארויסגעוויזען אלס וואצלאוו דזשענבינסקי, אין ערגעץ נישט געמעלדען; דער חברה-מאן איז באלד ארעסטירט געווארען.

א עלעקטראווניע פערפלייצט מיט וואסער

9 מענשען דערטרונקען געווארען

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

נעבען אורביי, נישט ווייט פון קאלמאר איז פארגעקומען א שווערע קאטאסטראפע. דער אפ-האלט-וואל אין קאנאל, וועלכער פיהרט וואסער אין דער דארטיגער עלעקטראווניע איז איבערגעריסען געווארען און דאס וואסער האט פערפלייצט די גאנצע געגענד. דאס גאנצע פערסאנאל פון דער עלעקטראווניע האט געזאלט אומקומען.

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

בעת דער קאטאסטראפע נעבען אורביי זענען דערטרונקען געווארען 9 פערזאן, צווישען זיי דער דירעקטאר און הויפט-אינזשיניער פון דער עלעקטראווניע. די שאדענס בעטרעפען פיל מיליאן פראנק. צווישען די אומגעקומענע געפינען זיך 3 פראנצויזען, 3 איטאליענער און 3 שווייצארען.

וועגען וואס עס דארפען וויסען אלע, וואס ליידען אויף רעוומאטיזם!

ס'איז אלגעמיין בעקאנט, אז רעוומאטיזם, פאדאגרע און קרוביש קראנקהייטען זענען פאלען פון אנזאמלען זיך פון אורין-זויערע אין ארגאניזם, פון דעם עטשטעהען ווי באריען, קליינע קרישטאל קעס, וועלכע בעזעצען זיך אין פלייש אדער גע-לענקען, ארויסרופענדיג זעהר אפט, ביי דעם קלענ-סטער בעריהרונג שרעקליכע ווערהטאגען, אלזא אין איבערפלוס פון ליידענדען איז, ער זאל תיכף אנ-ווענדען אזא מיטעל, וואס בעזייטיגט די אורין-זויערע פון ארגאניזם. דעריבער דארף דער קראנ-קער הערען אנ'עצה פון די געזונד-געווארענע: „בעהמט איין טאגאל"! אין אלע לענדער פון דער גאנצער וועלט ווערט מיט ערפאלג געברויכט דער דאזיגער מיטעל שוין העכער 15 יאהר, געגען רעוו-מאטיזם, פאדאגרע און קרוביש קראנקהייטען.

אויב אזוי פיל ליידענדע זענען, געברויכענ-דיג טאגאל געזונד געווארען, דארף דאך דעריבער יעדער מיט צוטרוי מיט דעם דאזיגען מיטעל זיך פערזעהן. טאגאל פערהיט פון אנזאמלען זיך פון אורין-זויערע און בעקעמפט גלייכצייטיג די קראנק-הייט, אידער זי הויבט זיך באר אן צו ענטוויק-לען. טאגאל ברענגט א פערלייכטערונג אפילו ביי כראנישע קראנקהייטען. אויך ביי גריפע, פעריקיה-לונג, נערווען און קאפ-ווערהטאגען ווירקען די טאגאל-טאבלעטקעס שנעל און זיכער, זיי זענען דערביי אומשעדליך פאר'ן הארץ, מאגען, און אנ-דערע ארגאנען, פרובט, איבערצייגט זיך אליין וועגען דער גוטער ווירקונג פון טאגאל-טאבלעט-קעס, צו בעקומען אין אלע אפטייקען.

ווייטערדיגער פערהער אין ארלאזאראוו-מארד

ירושלים 7 (יט"א טעלעגראפיש)

בעתן לעצטען פערהער אין ארלאזאראוו-מארד, האט דער עדות קופערשטיין בעשטעטיגט, אז פרוי ארלאזאראוו האט באלד נאכ'ן אויספיהרען דעם מארד ערקלעהרט דעם פאליציאנט, אז דער אנפאלער איז געווען אנ'אראבער. אויך דער פאלי-ציאנט האט בעשטעטיגט די ווערטער פון דעם עדות קופערשטיין.

בעשטעטיגט דעם אורטייל איבער צוויי אראבער

וואס האבען ערמארדעט דעם יודישען קאלאניסט יאקאבי

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראפיש)

דאס אפעלאציע-געריכט האט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון ערשטען אינסטאנץ אויף די צוויי אראבער, וואס האבען אין דעצעמבער 1933 ער-מארדעט דעם יודישען קאלאניסט יאקאבי.

שטעק-בריף נאך די בריסקער ארעסטאנטען

ווארשא, 6 (טעלעפאניש)

אין די פאליציי-אמטען זענען ארויסגעהאנגען געווארען די שטעק-בריף, וועלכע זענען ארויסגע-שיקט געווארען נאך די ענטלאפענע בריסקער ארעסטאנטען.

מכוח רוסלאנד'ס אריינטרעטען אין דער פעלקער-ליגע

מאסקווא, 6 (ספ. טעל.)

אין די פאליטישע קרייזען האלטען זיך ווייטער די עקשנות'דיגע קלאנגען, אז ליטווינאוו האט שוין אויסגעארבייט א בענויעם פראיעקט וועגען אריינטריט פון די סאוויעטען אין דער פעל-קער-ליגע. דער פראיעקט רעכענט אויס אלע בע-דינגונגען, אויף וועלכע רוסלאנד וואלט געקענט אריינטרעטען אין דער פעלקער-ליגע.

אפגעשאפט אלע בעגרענצונגען

פאר סאוויעטישע בירגער אין אמעריקא

מאסקווא, 6 (ספ. טעל.)

דאס אמעריקאנישע אויסערן-מיניסטעריום האט מסכים געווען צוריקצוציהען אלע בעגרענצונ-גען, וועלכע האבען עקזיסטירט פאר סאוויעטישע בירגער, וועלכע האבען געוואלט פאהרען קיין אמעריקא. די סאוויעטישע בירגער וועלען לייכט בעקומען וויזעס דורך די קאנסולען, וועלכע וועלען בעשטימט ווערען אין א רייה גרעסערע שטעט אין רוסלאנד.

העריא ווערט בעווארפען מיט פערפוילטע אייער

פאר זיינע רעדעס וועגען סאוויעט-רוסלאנד

פאריז, 6 (ספ. טעל.)

אין מארסייל האט העריא געהאלטען א רעדע וועגען זיין רייזע אין רוסלאנד. העריא האט גע-רעדט וועגען פארשריט פון דער סאוויעטישער מעכניק און שול וועזען, א גרופע סטודענטען האבען אויפגעהויבען א שרעקליכען טומעל און בע-ווארפען דעם רעדנער מיט פערפוילטע אייער, נישט קוקענדיג אויף דער אינטערווענץ פון דער פאליציי, האט העריא געמוזט איבעררייסען זיין פארטראג.

נאכן פארטראג איז פארגעקומען א צוזאמענ-שטויס צווישען העריא'ס אנהענגער און זיינע געג-נער, צעהנדליגער מענשען זענען צושלאגען גע-ווארען.

נגעשאפען די נייע רומענישע רעגירונג

בוקארעשט, 6 (ספ. טעל.)

ס'איז געשאפען געווארען די נייע רומענישע רעגירונג דורך דעם פרעמיער טאטארעסקו. אין קאבינעט געהט נישט אריין בראטיאנו און נישט טיטולעסקו.

אמעריקא בעוואפענט זיך כסדר

וואשינגטאן, 6 (ספ. טעל.)

דער פרעזידענט רוזוועלט האט זיך געווענדעט צום קאנגרעס וועגען קרעדיטען פון 53 מיליאן דאלאר צו בויען נייע קריגס-שיפען און צו פערענדיגען די שוין אנגעהויבענע. דאס בויען די נייע שיפען זאל זיין נישט אפהענגיג פון די 32 שיפען, וועלכע זאלען אויסגעבויט ווערען פון די פאנדען אויף עפענטליכע ארבייטען.

טויט-שטראף אין יאסלער פראצעס

לעמבערג, 6 (טעל.)

פרייטאג איז ארויסגעטראגען געווארען דער אורטייל אין שטאנד-געריכט געגען מיטגלידער פון דער קאמוניסטישער פארטיי סטאניסלאוו ביערנאצקי און מיכאל וואינאכאוויטש, וועלכע זענען בעשול-דיגט געווארען אין אונטערצינדען די לאנדווירט-שאפטען אין הארקלאווע און בזנאווא. ביידע בעשולדיגטע זענען פערמשפט געווארען צום טויט. דער מלוכה-פרעזידענט האט די פערמשפטע בע-גנעדיגט.

מוסאליני שטעלט זיך איין פאר דייטשלאנד

רעזולטאט פון די געשפרעכען צווישען ענגלישען אויסערן-מיניסטער און מוסאליני'ן

רוים, 6. (ספ. טעל.)

אנאפיציעלער קאמוניקאט מעלדעט: אין די לעצטען און בעלכטען האבען מוסאליני און דער ענג-לישער אויסערן-מיניסטער סימאן געפיהרט זעהר הארציגע געשפרעכען וועגען צוויי ענינים — רעדוקציע פון בעוואפענונגען און רעפארמירונג פון דער פעלקער-ליגע.

בנוגע דעם ערשטען ענין האבען ביידע איינ-שטימיג אנערקענט אז ס'איז אומבעדינגט נויטיג, די דיסקוסיעס דאלען וואס גיכער ברענגען צו עפעס אנ'אויספיהר און — דעריבער דארף מען יעצט ווארפען אלע אידעען און פארשלאגען, וואס לאזען זיך נישט שנעל און פראקטיש רעאליזירען, נאר בעמיען זיך פאר די פונקטען, וואס זענען שוין רייף אין דער אינטערנאציאנאלער עפענטליכער מיינונג און מען קאן קאן פאר די קריגען די הסכמה פון די הער. אינטערעסירטע מלוכות.

בנוגע דער פעלקער-ליגע האט מוסאליני אנ געוויזען די קריטעריען, לויט וועלכע די רעפאר-מירונג דארף פארקומען כדי די ליגע זאל קאנען בעסער פונקציאנירען.

סימאן איז שוין אפגעפאהרען קיין לאנדאן.

די פאלט-דעפעשען זאגען, אז נישט אין לאנדאן און נישט אין פאריז האבען די געשפרעכען נישט געמאכט קיין איבעריגען איינדרוק. מען איז גוטה צו מיינען, אז נאך די געשפרעכען בלייבט אלץ כמעט אלץ ווי פאר די געשפרעכען. אין פאריז איז מען דערמיט צופרידען, מען האט דארטען מורא געהאט, מען זאל נישט געשטעלט ווערען פאר געשעהענע פאקטען.

פאריז, 6. (ספ. טעל.)

לויט די ידיעות וואס דענען אהער אנגעקומען פון רוים אין דער צוויי שעהדיגער געשפרעך צווי-שען מוסאליני און מיניסטער סימאן געווען אויס-שליסליך געווידמעט דער פראגע וועגען ענטוואפ-נונג. מוסאליני זאל האבען מיט „גרויס אויפ-ריכטיגקייט" פארגעשטעלט זיין שטאנדפונקט אין דער ענטוואפנונגס-פראגע. אלס יסוד פון דער דיס קוסיע האט נישט גוטגעזצט דער פראנצויזישער מעמא-ראנדום (וועלכער זאגט זיך, ווי בעוואוסט, ענגשיי-דען ארויס געגען דערלויבען דייטשלאנד זיך צו בעוואפענען), מוסאליני האט זיך בעמיהט צו איי-בערצייגען דעם מיניסטער סימאן, אז מען דארף אומבעדינגט דערלויבען דייטשלאנד צו פערגרעסערען איהרע בעוואפענטע כוחות, ווייל דייטשלאנד וואלט דאן איינגעגאנגען אויף א קאנטראל. פארן ענגלישען מיניסטער איז דער איטאליענישער שטאנדפונקט נישט געווען קיין איבערראשונג, מ'איז באר אין געגאנגען דעם איבערצייגונג אונז צו בעגרינדען מיגדלעך פארן מיניסטער סימאן די איטאליענישע טעזען וועלכע זענען שוין בעקאנט, קיין שום בעשלוס איז אויף דער קאנפערענץ נישט אנגענומען געווארען, מיניסטער סימאן האט זיך בלויז בעגרענעצט מיט דער ערקלע-רונג אז ער וועט מיטטיילען זיין רעגירונג ווע-גען די רעזולטאטען פון זיינע געשפרעכען מיט מוסאליני'ן.

דער הייסטיגער געשפרעך צווישען סימאן און מוסאליני'ן וועט זיין געווידמעט דער פעלקער-ליגע.

בערלין, 6. (ספ. טעל.)

די דייטשע פרעסע דריקט אויס די איבערצייגונג אז צווישען סימאנען און מוסאליני'ן וועט קו-מען צו א הסכם אין דער ענטוואפנונגס-פראגע, מוסא-ליני און סימאן זאלען אויך צושיקען א בשותפות'דיגע נאטע צו היטלערן נאך איידער היטלער וועט ענטפערען אויפ'ן פראנצויזישען מעמארנדום.

פאריז, 6. (ספ. טעל.) אין פרייטאגדיגען נומער „לא סאגאל" ווערט דרוקט בעוויזען אנ'ארטיקעל פון מוסאליני'ן אין וועלכען ער שרייבט, אז די פעלקער-ליגע ווערט אדער רעפארמירט ווערען אדער אונטער גיין. באר א רעפארמירטע און געשטארקטע פעל-קער-ליגע וועט קאנען עפעס אויפטון פאר דער ענט וואפענונג, אין בעגענפאל איז א מלחמה אומפער-מיידליך. מוסאליני גלויבט פונדעסטוועגען נישט, אז אין איצטיגען מאמענט זאל אויסברעכען א מל-חמה. רעדענדיג וועגען די קליינע מלוכות זאגט מו-סאליני אז אין זייער אינטערעס ליגט אז צווישען די גרויסמאכטען זאל קומען צו א הסכם.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84

בן-ציון וויטלער

צוזאמען מיט'ן גאנצען פילהאר-מאניע אנסאמבל

היינט, זונטאג, 12 פארמיטאג גרויסע פריהמארגען-פארשטעלונג

יאנקא ציגיינער

פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 — צום לעצטען מאל

היינט, זונטאג, 4 נאכמיטאג — ספעציעלע נאכמיטאג-פארשטעלונג

באנדיט-דזשענטעלמען

פרייזען פון 70 גר. ביז 2.20 צום לעצטען מאל

היינט, זונטאג, 9 אווענט צום 3-טען מאל דאס שפאנענדע לעבענס-בילד אין 3 אקטען

„פערבאטענע פערגעניגענס"

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער „פילהארמאניע"

צו שטיצען די פליטים פון דייטשלאנד

רופט דער הויך-קאמיסאר פאר די פליטים-ענינים-מאקדאנאלד

ניו-יארק, 6 (יט"א טעלעגראפיש)

דער הויך-קאמיסאר פאר די פליטים-ענינים, מאקדאנאלד אין ניו-יארק, האט געהאלטען א גרויסע רעדע, אין וועלכער ער האט ערקלערט, אז די צאהל פליטים וועט אין די נאהענטסטע חדשים שטייגען. מאקדאנאלד האט אין זיין רעדע אפעלירט צו די נישט-יודען, צו שטיצען די פליטים פון דייטשלאנד.

די ערשטע סטעריליזאציע-אפעראציע

איז אדורכגעפיהרט געווארען אין דייטשלאנד

בערלין, 6 (ספ. טעל.)

דאס נייע געזעץ וועגען סטעריליזאציע איז היינט דאס ערשטע מאל אנגעווענדעט געווארען אין בערלין געגען א סעקסועלען פערברעכער פינ-גער. פינגער איז אנ'אונהיילבארער האמאסעקסו-אליסט.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 7 יאנואר 1934

„טויט, פאבריצירט אין דייטשלאנד"

יודען זענען נישט געווען קיין געגנער...

איינע פון די ערשט־ערבסטע דערציילונגען וועגען די געשעהענישען פון היטלעריסטישען דייטשלאנד איז היינטיגע ליטעראטור „טויט מייד אין דזשערמעני" (טויט, אויסגעארבייט אין דייטשלאנד). מיר ברענגען דא נאך די „וואקראמאשטשע ליטעראטורצקיצע" די פארורעהן פון מחבר צו זיין בוך.

ב'שטא אין דער דאזיגער דערציילונג — און אין דער אמתן איז דאס נישט קיין דערציילונג, נאר א פאמפלעט, — קיין איין ווארט וואס זאל נישט זיין ארויסגעזאגט אין מיין אבוועזנהייט, קיין איין מענש, וועלכען איך האב נישט געקענט פערזענליך, קיין איין טאט, וואס איך האב נישט געזעהן מיט מיינע אייגענע אויגען, אדער וועלכע עס האט נישט געזעהן עמיצער פון מיינע פיליאהריגע חברים, און פאר דער וואהרהאפטיגקייט פון מיינע חברים גאראנטיר איך.

איך בין פעראנטווארטליך מיט מיין עהרע, מיט מיין הייליגסטען און מיט מיין לעבען פאר דעם, אז אלע געשעהענישען פון דעם בוך זענען פאקטען. איך האב נאטירליך געענדערט די נעמען פון די ערטער און פון די מענשען, איך האב אויך געענדערט די דאטעס און די ריי פון די פאסירונגען. נישט אלע פאסירונגען שפילען זיך אפ אין האמבורג, און אייניגע ערשט שפעטער ווי אין מערץ אדער אין אפריל.

אין דער וועלט איז געווארען שטיל ארום דער נאציאנאל סאציאליסטישער רעגירונג און איהרע מעשים, יעדער מענש האט זיינע זארג, אבער ציי איז ערלויבט א מיטמענש אין וואסער לאנד ער זאל נישט וואוינען, צו זיין גלייכגילטיג לגבי די געשעהענישען בלויז דערפאר ווייל זיי האבען נאך נישט דערגרייכט איהם גופא? דער נאציאנאל סאציאליזם איז אן אנשטעקענדיגע קראנקהייט, אלע מענשען זענען ערשעפט פון נויט און טיילמאל (און ווען וועט עס די זארג פון אלטאג נישט איבערפייסען?) וואלטען אלע מענשען געוואלט אראפווארפען די פעראנטווארטליכקייט פאר דייערע מעשים, ווי די קראנקע; די וואלטען וועלען הערען, שלאפען, ערלויבען מען זאל וואך זיין איבער זיי און לאזען זיך פיהרען צום געזונד, אין דער דאזיגער אלגעמיינער אויסשעפונג וועט בלויז א היפעל מענשען אז די דאקטוירים וועלכע זאגען צו פיל אדער אפילו אלצדינג, זענען אין בעסטען פאל בלויז זנאבערס, און שארלאטאנען, צום אפטסטען אבער אויסגעלעקטע, יאכעפולע קליינבירגער אחער אמביטנע ליגנערס.

איך האב פערלאזען מיין פאטערלאנד פאר וועלכען מיין פאטער האט פרייוויליג געקעמפט אין יאהר 1914 און איז אין יאהר 1917 געשטארבען פון א שאס אין בוית ארין, סוף יוני, אין יולי און אין אויגוסט האב איך דאס לאנד ווידער אין געהיים בעזוכט. דאס, וואס מ'האט מיך פון פעטראארן אן באקומשפירט און אין יוני האט מען מיך אפילו געפונען, דערויף וואונדער איך זיך נישט. עס איז פאר מיר אויך פערשטענדליך, פארוואס מען האט מיך פערשאלטען און פערברענט מיינע ביכער; דאס איז אין הסכם מיטן קולטורעלען פראגראם פון אט די צייטווייליגע הערשער פון דייטשלאנד, וועמעס גייסטיגע אויפטואונגען זענען קיינמאל נישט געדרוקט געווארען. איך קלאג זיך נישט דערויף. איך בין געווען א געגנער.

מיר אלע, די מיליאנען פון מיינע חברים, ארבייטער, אינטעלעקטועלע, מיר אלע זענען געווען געגנער. מיר האבען געוואלט ברענגען א קרבן אלצדינג, אפילו אונזער לעבען, אז די קינדער פון אונזער דור זאלען זיין גליקליכער פאר אונז. מיר ווילען זיך נישט בעקלאגען דערויף וואס מען בע קעמפט אונז (הגם די מעטאדען פון אונזערע שונאים ענטשפרעכען נישט דעם צוואנציגסטען יאהרהונדערט, נאר דער רוימישער אימפעריע פון בעראנס צייטען).

און דערפאר ווידמע איך נישט דאס דאזיגע בוך מיינע חברים. אבער איך ווידמע עס די געפייניגטע און געמארדעטע דייטשע יודען. די זענען נישט אהן שולד, איך וויל קיין שום זאך נישט פערשענערען און קיין שום זאך נישט פערשווייגען. אבער געפייניגט און געמארדעט זענען זיי געווארען אומזיסט, אומשולדיג, זיין א יוד איז נישט קיין אנשולדיגונג, נישט קיין אידעאלאגיע, דאס איז א בעשטימונג, קיינעם קאן מען נישט מאכען פעראנטווארטליך דערפאר, וואס ער איז געבוירען געווארען א יודע און נישט קיין אנדערער, און שטראפען א מענש קאן מען נאר פאר מעשים, וועלכע ער איז בעגאנגען פון זיין אייגענעם נישט געצוואונגענעם ווילען.

איך קאן קיין נאכט נישט שלאפען, ווען איך טראכט וועגען די יודען. עס גייט וועגען גערעכטיגקייט, וועגען פשוטער מענשליכקייט, וועגען דעם, וואס טיילט אפ דעם מענש פון דער חיה.

יעדע נאכט הער איך טויזענטער מענשען שרייען, ברילען, כריפען.. איך זעה ווי אויגען לעשען זיך ביסלעכווייז אויס, איך זעה הענד, וואס זענען צושמעטערט אין איין בלוטיג שטיק פלייש, פלייצעס אויף וועלכע די הויט הענגט, ווי א באלאן. איך זעה פערבלוטיגטע בערד, צוטראטענע פיס, טויטע, טויטע!

די יודען זענען נישט געווען קיין געגנער, עס לאזט מיך נישט רוהען, וואס מען פייניגט זיי און מען מארדעט זיי אויך איצט, ווען איך שרייב די ווערטער און די זון שיינט, די קינדער שפילען זיך, איצט. אין דער איצטיגער רגע, און אין יעדער אנדערער. אמת, די דייטשע רעגירונג האט אר־רויסגעגעבען א קאמאנדע, לויט וועלכער עס איז פערווערט די יודישע שחיטה. אבער עס איז נישט ארויסגעגעבען געווארען קיין שום פעראר־דנונג וואס זאל פערווערען צו מארדען די יודען גופא, שעכטען די הונדערט מאל נגזר אכזריות'דיג איידער מען האט געשאכטען וועלכע עס איז היה און קיינמאל איז קיין שום מענש (פון דריסיגסטען יאנואר אן) נישט בעשטראפט געווארען דערפאר, ווייל ער האט ערמארדעט א יוד. ווי ס'זאל נישט זיין וואלטען די דייטשען דאך געוועהן אין די יודען מיטמענשען. ווען די מיניסטארען פון היטלערס רעגירונג וואלטען אליין נישט געווען כמעט אפי־ציעל געהעצט צו פאגראמען.

ניין, יודען זענען נישט געווען קיין געגנער, איך קען איינעם פון זיי, א בעריהמטען יוריסט, א פאליטיש פולקאם אינדיפערענטען, וועלכער איז אריינגעפאלען אין קאנצענטראציאנס לאגער בלויז דערפאר וואס דער יונגער אדוואקאט, וועלכער האט געארבייט אין זיין ביורא, האט געוואלט איר בערבעהמען זיין פראקטיק (און האט איהם דעריבער פערמסרט). איצט פיהרט דער דאזיגער יונגער אד־וואקאט די קאנצעלאריע און איהר אייגענטימער, ווען עמיצער הויבט אן צו איהם רעדען, עמיצער פון זיינע חברים אדער זיין פרוי, וועלכער מ'האט ערלויבט זיך זעהען מיט איהם, און זי איז געפאלען אין חלשות באלד ווי זי האט איהם דערזעהען, — ווען עמיצער אלזא דרופט זיך צו איהם אן, קרימט ער אויס דאס פנים פון שרעק, בויגט איין דעם קאפ און פערשטעלט זיך (מיט די הענד, כדי זיך צו דע־קען פאר קלעפ (און די אויגען זענען ביי איהם פול מיט גרויל).

און דערפאר, דערפאר, צוליב צעהנדליגער, הונדערטער, און טויזענטער אונשולדיג געפייניגטע פערניכטעטע און צו משוגעת דערפיהרטע, דערפאר ווידמע איך דאס בוך די יודען, וועלכע זענען גע־ממיתט געווארען אין היטלעריסטישען דייטשלאנד.

איהר זייט גארנישטע, זעראס!

היטלערס בילדונגס־מיניסטער ראט אוים די אינטעליגענץ

די גאנצע היטלעריסטישע פרעסע קאמענ־טירט מיט ענטציקונג דעם נייעם דעקרעט פון אינערן־מיניסטער פריק, וועגען די בארמען פון אנגענומען סטודענטען אין די דייטשע אוניווערזי־טעטען. דער דאזיגער דעקרעט, וועלכער איז אדורך פאר דעם אויסלענדישען בעאבאכטער כמעט אונ־בעמערקט, איז אבער איינע פון די עפעקטיגסטע קלעפ, וועלכע דער היטלעריסטישער גייסט האט דערלאנגט דייטשלאנד, ווייל דאס איז נישט עפעס אנדערש, ווי די אויסראטונג אויף יאהרען לאנג פאראויס דעם דייטשען אינטעליגענטישען דור.

אין דעם קומענדיגען יאהר זאל לויט דעם דעקרעט אין אלע דייטשע אוניווערזיטעטען אויפ־גענומען ווערען נאר 15.000 מאן. 28.000 בליי־בען אזוי ערנאך אויסער די הויך־שולען. די אלע טויזענטער איבערגעבליבענע יונגע מיידלעך און יונגלעך, וואס האבען שוין געענדיגט א מיטעל שולע וועלען מוזען נעהן אין די פאבריקען און ווערשטאטען אויף אויסצולערנען זיך עפעס א פאך.

אין יאהר 1935 וועט די צאהל סטודענטען דערפיהרט ווערען ביז 8.000. גלייכצייטיג שטעהט פאר די רעדוקציע פון דער צאהל גימנאזיסטען און גימנאזיסטקעס. אזוי ארום וועט צווישען דער הויך־שול און מיטעל־שול געשטעלט ווערען דאס גלייכ־געוויכט אין דער צאהל...

פריק'ס דעקרעט שטרייכט אונטער, אז דער אויסוואהל פון די 15.000 סטודענטען פון צווישען די איבריגע טויזענטער וועט פארקומען נישט לויט די שטודיען: די יונגע־לייט פון די גימנאזיעס און אוניווערזיטעט וועלען שיקען די דירעקטארען פון די גימנאזיעס, דערביי דארפען זיי נעהמען אין אכט „דעם כאראקטער, מאראלישע מעלות, בעזונד־צושטאנד און ריינקייט פון נאציאנאלע גע־פיהלען" פון דעם קאנדידאט.

אזוי ארום וועט די קינפטיגע דייטשע אינ־טעליגענץ, רעדוצירט אין דער צאהל, אויסגעביל־דעט ווערען אין היטלעריסטישען גייסט. צווישען דער אינטעליגענץ וועט נישט בלייבען קיין ארט פאר דעם „פוילען ליבעראליזם".

דאקטאר הארנעקע, דער זאקסישער מיניס־טער פון פאלקס־בילדונג איז מסכים מיט פריקס דעקרעט. לויט זיין מיינונג פיהרען די אינטעליגענ־טען נישט קיין געזונד סעקסועל לעבען, האבען שפעט חתונה און האבען אין גרעסטען טייל נישט קיין קינדער.

דאס פעלען פון דער צאהל געבורטען אין דייטשלאנד פאר דער לעצטער צייט, ערקלערט ד"ר הארנעקע מיט „דעם אונגעהויערען שטרעבען צו ליבעראלע פראפעסיעס". אין די אינטערעסען פונם דייטשען פאלק איז איבערצוווייסען דעם דאזיגען פראצעס און דאס האט געטון פריקס דעקרעט. אזוי ענטציקט זיך דער זאקסישער בילדונגס־מיניסטער.

דער אפיציעלער ארגאן פון די נאציאנאל־סאציאליסטען „פעלקישער בעאבאכטער" ברענגט א שארפען ארטיקעל אויפ'ן אדרעס פון די על־טערען פון די קינדער, וועלכע קריטיקירען פריקס דעקרעט.

איהר זאגט אונז, שרייבט די צייטונג, אז אייערע קינדער ווילען נישט זיין קיין האנדווער־קער, אז זיי שטרעבען צו עפעס אנדערש. נאר אייערע קינדער זענען גארנישט! א זעראָ! נישט דאס פאלק, די מלוכה און די נאציאנאלע ווירט־שאפט עקזיסטירען פאר אייער זוהן, נאר אין געגענ־טייל, אייער זוהן עקזיסטירט פאר זיי, כדי ער זאל זיין נוצליך אויף דעם ארט, וואס וועט איהם אנ־געוויזען ווערען. אין דעם ליגט דער זין פון נא־ציאנאל־סאציאליזם. אלץ איבריגעס איז נאר א סעאריע פון אייגענעם „איך". דאס איז אינדיווי־דואליזם. ד. ה. דאס אייגענע, וואס האט געבראכט אונזער פאלק אויפ'ן ראנד פון אונטערגאנג".

—=):(=—

גריסט אלע לאנדסלייט

די ביאליסטאקער אין אמעריקא דערציילען וועגען זייער בעגעגעניש מיט ליטווינאוו'ן

אין דער אקאָרשט דערהאלטענער „ביאליסטאקער שטימע" פון ניו־יארק געפינען מיר פאלגענדע בעשרייבונג וועגען דער בעגעגעניש פון די ביא־ליסטאקער מיט ליטווינאוו'ן:

די גאנצע יודישע, און טיילווייז אויך די ענג־לישע פרעסע האט לעצטע חודש אפגעגעבען דעם אויבען אן דעם פרייבדליכען אויפמערק, וואס ליט־ווינאוו האט געוויזען זיינע היגע ביאליסטאקער לאנדסלייט. אויסגעצייכנעטע ידיעות און ארטיקלען זע־נען געווידמעט געווארען א גאנצע וואך צייט כסדר דעם פאקט, וואס דער באלשעוויסטישער אויסערן־קאמיסאר האט ארויסגעוויזען אזא באהעפטקייט און אינטערעס צו זיינע ביאליסטאקער ברידער און שוועסטער אין אמעריקא, אויפגענומען א דעלעגאציע פון ביאליסטאקער „צענטער" און גערעדט מיט זיי אין פשוטען מאמע־לשון.

די פערטרעטערס, וואס האבען זיך געזעהן מיט מאקסים ליטווינאוו און מיט איהם געשמועסט וועגען פערשידענע ענינים זענען אוועק מיטן אייב דרוק אז דער באלשעוויסטישער קאמיסאר איז א גו־טער ביאליסטאקער לאנדסמאן, אין וועמען עס שלאגט נאך א ווארימער אדער פאר דער אלטער היים און פאר זיינע לאנדסלייט.

ווי בעקאנט האט מאקסים ליטווינאוו געזאלט זיין עהרען־גאסט אין ביאליסטאקער צענטער, וואו מ'האט געהאט צוגעגרייט פאר איהם א שיינעם קבלת פנים, אפער די לעצטע פאר טעג האט זיך אזוי גע מאכט אז גראד דעמזעלבען טאג ווען דער קבלת פנים האט געזאלט פארקומען איז ער מיט עטליכע שעה פריהער אפגעפאהרען פון אמעריקא, אויף זיין וויכטיגער שליחות קיין איטאליען, און ער האט דורך זיין סעקרעטאר דיווילקאווסקי, צוגעשיקט א טעלעגראמע צום סעקרעטאר פון צענטער, זאג סאן, אין וועלכער ער האט הארציג גערעכנט פאר דער איינלאדונג, אבער צוליב דעם וואס ער פארט אוועק פריהער פארן קבלת פנים מיטינג, וועט ער צום בעדויערען נישט קענען זיין.

עס איז באכוים ארגאנזירט געווארען צווישען די פערטרעטער פון „צענטער" און ליטווינאוון צו בעגעגענען זיך מיט איהם אויף דער שיף פאר זיין אפפאהרען. די בעגעגעניש איז געווען אמת הארציג און פרייבטלעך. ליטווינאוו האט אויפגענומען די דעלעגאציע ביי זיך אין קאבינע, וואו ער האט מיט זיי גערעדט א היפשע ווייל און זיך נאכגע־פרעגט וועגען אלטע פרייבט און נאך אנדערע ענ־ינים באכדעם צוזאמען ארויפגעפאהרען מיטן עלע־וואטאר אויפ'ן דעק פון שיף, וואו ס'האבען שוין געווארט אויף איהם צעהנדליגער רעפארטערן און פאטאגראפען.

די גאנצע ביגג מיט ליטווינאוון איז געווען זעהר א ריהרענדיגע. א ווארימער פעסטער האנד־דרוק — „גריסט אלע לאנדסלייט" — און אט „שיסען" שוין די פאטאגראפען. די רעפארטערן ריגלען איהם ארום פון אלע זייטען, יעדער ער וויל פון איהם ארויסקריגען א ווארט, אבער ליטווינאוו שמייכעלט און שווייגט... שפעטער א ווייל האט ער גערעדט און זיך געזעגענט מיט אמעריקא דורכ'ן ספעציע־לען ראדיא און אין דער בעגלייטונג פון א גרוי־סער מאסע מענשען כמעט ווי ארויסגעטראגען צו א ביהעריגען שטאק פון שיף, וואו די צייטונג־לייט האבען ווידער פרובירט דייער מזל צו כאפען פון איהם א ווארט.

די דעלעגאציע פון „צענטער" וועלכע איז בעשטאנען פון אדוו. פיליפ באוויק, מר. סעם קאסעל און דער שרייבער פון די שורות האט איבערגעגע־בען ליטווינאוון א גרויסע בוקעט בלומען אין נא־מען פון דער ביאליסטאקער לאנדסמאנשאפט, ליט־ווינאוו איז געווען זעהר שטארק געריהרט. אויף מארגען, זונטאג, האט ער צוגעשיקט צום „צענ־טער" פאלגענדיגע ראדיאגראמע פון שיף: „א האר־ציגען דאנק און די בעסטע ווינשען, ליטווינאוו".

ליטווינאווס צוויי טעלעגראמעס געפינען זיך אין „צענטער" און ווער ס'קומט אהער פון די לאנדס־לייט, קוקט עס אן און פיהלט זיך שטארק געשמי־כעלט...

—=:00:=—

צו אלע רבנים אין דער גאנצער וועלט

ווארשע (יט"א) י.ט.א. האט ערהאלטען פאלגענדע ווענדונג מיט א ביטע צו פערעפענט־ליכען:

דערמיט ווערען דרינגענד אויפגעפאדערט די יעניגע רבנים און דיינים, וועלכע האבען נאך נישט צוגעשיקט זייערע ביאגראפיעס פארן ספר „תולדות הרבנים". זיי זאלען דאס גלייך טון און זאפארט צושיקען זייערע גענויע ביאגראפיעס און בילדער, אין געגענפאל וועט די ענטשפרעכענדע ביאגראפיע נישט אריינקומען אינ'ם ספר. די ביא־גראפיע דארף געשיקט ווערען אויף פאלגענדען אדרעס: הרב ס. שאפירא, לעמבערג, זשולקיעווסקא 25.

די דייטשע פרעסע וועגען טויט פון יאקאב וואסערמאן

בערלין (יט"א) די גאנצע דייטשע פרעסע מיטן אויסנאהם פון „פעלקישען בעאבאכטער" ווייד־מעט לענגערע ארטיקלען דעם פערשטארבענעם גרויסען שריפטשטעלער יאקאב וואסערמאן, אויס־מיידענדיג זארגפעליג צו דערמאנען, אז וואסערמאן איז געווען א יוד.

„בערלינער טאגעבלאט" געהט אזוי ווייט, אז ער פערעפענטליכט דעם פולען טעקסט פון דער לעצטער רעדע, וועלכע וואסערמאן האט געהאלטען אין דייטשלאנד אויפן מוזיקאלישען פעסטיוואל אין מאנהיים. דאס איז אן אויסערארדענטליכע ערשיי־נונג, ווייל אין דער נאר וואס ערשינענער פעראר־דענונג, טאר מען נישט פערעפענטליכען אין דער דייטשער פרעסע קיין שום רעדעס פון נישט־אריער.

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

פעראנטווארטליכקייט פאר הכנסה-שטייער

הכנסה-שטייער פון ארבייטס-לוין ווערט נישט דורכ'ן אורזשאנד אויסגעמאסטען, נאר דער ארבייטס-געבער דארף עס אליין איינצאהלען, אראפציהענדיג פון אויסגעצאהלטען שכירות.

אויסגעמאסטען דורכ'ן אורזשאנד ווערט נאר דאן דער הכנסה-שטייער, אויב ר'איז איינגאנצען נישט אדער צו ווייניג געווארען איינגעצאהלט.

ווי ס'זאל נישט זיין, איז פאר אזא חוב פעראנטווארטליך דער ארבייטס-געבער און בשום אופן נישט דער ארבייטער, אפילו אויך אין דעם פאל, ווען דער פערלעגענער שטייער-חוב דארף אויפגעמאנט ווערען שוין נאכדעם, ווי דער ארבייטער האט דעם ארבייטס-פלאץ פערלאזט.

ריכטיגע געשעפטס-ביכער

אויב ס'האנדעלט זיך וועגען א טראנזאקציע אויף קרעדיט, מוז אונבעדינגט אנגעוויזען ווערען: ביי א קויף ווער ס'איז געווען דער צושטעלער, און ביי א פערקויף, ווער ס'איז געווען דער אפנעמער.

וואס שייך טראנזאקציעס, געשלאסענע פאר בארעס געלד, דארף דעסגלייכען אויך דערמאנט ווערען דער אפנעמער אדער צושטעלער, בלויז אין אויסנאהמס-פאלען קאן א געבוכטער קויף אדער פערקויף-טראנזאקציע, וואו ס'איז נישט אנגעגעבען דער צושטעלער אדער אפנעמער, אנערקענט ווערען פאר גילטיג. דא קומען אין בעטראכט קליינע איינקויפען ביי א פויער אויף א טארג אדער מארק, וואו ס'איז באמת שווער צו לעגיטימירען דעם פערקויפער און צו פערלאנגען פון איהם א קבלה אויף דער בעצאהלטער סומע. דעסגלייכען לאזט זיך אויך נישט אלע מאל פעסטשטעלען די נעמען פון צופעליגע קונים פון קליינע ספראוואונקעס פאר איינען געברויך.

אפאזיציעס געגען זאאטשנע וויראסקען

אין אנ'אפאזיציע אויף א זאאטשני וויראק

אין א ציוויל-פראצעס דארפען נישט ווערען אנגעגעבען די סבות, צוליב וועלכע דער איינגעקלאגטער איז נישט געקומען צום פראצעס, ס'מוזען אבער יא אנגעגעבען ווערען די טענות בעגען דער תביעה און די טענות מוזען בעשטעטיגט ווערען מיט פאקטען און דאקומענטען עווענטועל בעברינגען ווערען מיט אנדערע בעווייזען.

פארשריפטען וועגן ליציטאציעס

דער כלל, אז א קויפער פון א הויז אויף א ליציטאציע דארף איינצאהלען גלייך בלויז 20 פראצ. פון קויפס-פרייז איז דורכ'ן נייעם קאדעקס פון דער ציוויל-פראצעדור אקצעפטירט געווארען נאר אין די פאלן, ווען די געקויפטע הפצים בעטרעפען איבער 5 טויזענד זלאטעס. קוים האנדעלט זיך אבער וועגען א קלענערע סומע, איז דער קויפער מחויב תיכף איינצוצאהלען.

אין געגענפאל ווערט דער קויף אנולירט·די ליציטאציע הייבט זיך אויפסניי אן און דער קויפער האט זיך שוין מעהר נישט קיין רעכט אין איהר צובעטייליגען. נאכמעהר דאס געריכט קאן אפילו אויף אזא ליציטאנט ארויפלייגען א געלט-שטראף אין דער הויך פון א פינפטעל פון פארגעלייגטען פרייז.

אומזאץ-שטייער פון האנטווערקער

אנדערהאלבען פראצענט פאר'ן יאהר 1932 און צו איין פראצענט פון אומזאץ פאר'ן יאהר 1933 און פאר די ווייטערדיגע יאהרען וועלען צאהלען נאר די האנדווערקער, וועלכע בעזיצען האנדווערקער-קארטען.

וואס שייך די יעניגע בעלי-מלאכות און אינדוסטריע-אונטערנעהמער, וועלכע בעזיצען נישט קיין האנדווערקער-קארטען, מוזען צאהלען 2 פראצ. שטייער פון אומזאץ.

נייער געזעץ וועגן ארבייטס-פערזיכערונג

II.

ווי מיר האבען שוין ערקלערט אין לעצטען „רעכט און לעבען" ווערען די איצטיגע קראנקען-קאסעס פערוואנדעלט אין אובעזפיעטשאלניעס. די אובעזפיעטשאלניעס נעמען אויך איבער די אויספיהר-פונקציעס פון אלע אנדערע ארבייטס-פערזיכערונגס-אנשטאלטען.

יעדען צוגענומענעם ארבייטער מוז דער אונטערנעמער מעלדען אין דער געהעריגער אובעזפיעטשאלניע. בערופען איז די אובעזפיעטשאלניע נישט, וואו ס'וואוינט דער ארבייטער און אויך נישט וואו ס'וואוינט דער אונטערנעמער, נאר וואו דער אנגעמאלדענער ארבייטער איז בעשעפטיגט, ד. ה. דארט, וואו ס'געפינט זיך די פאבריק ווארשטאט, ביורא, מאגאזין א. א. וו.

די מעלדונג דארף געמאכט ווערען שריפטליך אין משך פון 7 טעג, נאכדעם ווי ר'איז געווארען צוגענומען צו דער ארבייט פרינציפיעל, איז דער אונטערנעמער מחויב צו מעלדען, ס'קאן אבער די מעלדונג אויך מאכען דער ארבייטער.

פערזיכערונגען אין פאל פון קראנקהייט און מוטערשאפט

די פערזיכערטע האבען אין פאל פון א קראנקהייט רעכט אויף פאלגענדע לייסטונגען:

1) היילהילף אין משך פון 26 וואכען אין יעדען בעזונדערען קראנקהייטס-פאל. די הייל-הילף נעמט ארום: א) דאקטאורישע השגחה, ב) מעדיצינען, הייל און הילפס-מיטלען, ג) הילף-מיטלען געגען קערפערליכע דעפארמירונג און קאלעקא'שאפט.

2) קראנקהייטס-אונטערשטיצונג אין משך פון לענגסטענס 26 וואכען. די אונטערשטיצונג ווערט געצאלט פאר יעדען טאג ארבייטס-אומפעהיגקייט צוליב קראנקהייט אפילו אויך פאר זונטאג און חגאות, אנהויבענדיג פון 4-טען טאג פון דער פעסטגעשטעלטער ארבייטס-אומפעהיגקייט. אין פאל, ווען די ארבייטס-אומפעהיגקייט איז ענטשטאנען שפעטער, ווי אין דריטען טאג פון דער אייגענטליכער קראנקהייט, ווערט די אונטערשטיצונג אויסגעצאלט גלייך פון 1-טען טאג ארבייטס-אומפעהיגקייט.

דער הייל-הילף-פעריאד דעקט זיך נישט מיט'ן קראנקהייטס-אונטערשטיצונגס-פעריאד. דער קראנקהייטס-אונטערשטיצונגס פעריאד רעכענט זיך פון דער אויסצאלונג פון ערשטען זאשילעק.

אין משך פון דער צייט, ווען א פערזיכערטער בעקומט לויט'ן ארבייטס-אבמאך פון אונטערנעמער די פולע שכירות, האט ער נישט קיין רעכט אויף קראנקהייטס-אונטערשטיצונג פון דער אובעזפיעטשאלניע. דעסגלייכען האבען אויך נישט קיין רעכט אויף קראנקהייטס-אונטערשטיצונג גייסטיגע ארבייטער אין משך פון די ערשטע דריי חדשים פון זייער קראנקהייט, בעת זיי בעקומען די פולע שכירות פון די אונטערנעמער לויט די פערפליכטענדע געזעצען.

די אובעזפיעטשאלניעס נעמען פון די פערזיכערטע א בעשטימטען צוצאל פאר דאקטארישע וויזיטען, מעדיצינען, הייל-מיטלען און אנדערע לייסטונגען, לויט א טאריף וואס דער מיניסטער איבער עפענטליכע השגחה וועט איינשטעלען. פאר כירורגישע אפעראציעס און דערקענטעניש פרובען (דורכלייכטונגען) ווערט נישט גענומען קיין צוצאל. קראנקע צוליב אנ'אומגליקס-פאל ביי דער ארבייט, אויף א פראפעסיאנעלע קראנקהייט אדער קראנקע, פאר וועלכע דעם גאנצען ביישטייער צאהלט דער אונטערנעמער, זענען דעסגלייכען אויך בעפרייט פון צוצאל.

די קראנקהייטס-אונטערשטיצונג בעטרעפט 50 פראצענט פון דורכשניטליכען פאקטישען וועכענטליכען פערדינסט, רעכנענדיג די לעצטע 13 וואכען פאר דער קראנקהייט. ביים אויסצאלען אונטערשטיצונג פאר איינער טעג, ווערט דער וואכען-בעטרעף געטיילט אויף 7.

לערן-יונגליך, פראקטיקאנטען, טערמינאטארען, משפחה-מיטגלידער פון אונטערנעמער, וועלכע בעקומען נישט קיין שכירות, האבען נישט קיין רעכט אויף קראנקהייטס-אונטערשטיצונג.

מיט'ן פנים צום ווינטער

א קאפיטעל פון ראמאן „אויף פעלדער" פון יודישער קאלאניזאציע אין ראטענפערבאנד

פון פרץ הירשביין *)

יוסף'ן איז דאס געפעלען געווארען. די מיידלעך האבען נישט געמאכט קיין גרויסען וועזען פון זיין אנקומען;ביידע זענען געבליבען ליגען.

— קום אהער יוסף, זעץ דיך נעבען אונז — האט איהם לאנע מיט א צופרידענעם פנים געפטען.

יוסף איז צוגעגאנגען צום בעט און אויסגעשטרעקט צו די מיידלעך דיינע צוקראצטע און מיט בלוטיג בעפלעקטע הענד.

— וואס איז דאס? — האבען ביידע מיידלעך זיך אויפגעזעצט און בעטראכט זיינע הענד.

— כ'האב נישט געבלוטיגט געגנוג אין בירגער קריג.

— ווער האסטו דיר אזוי די הענד צוריסען?

— האט לאנע נישט געקענט קומען צו זיך.

— ווינטער, מיידלעך... איך ביידע וועט דיין וואריים. אבער מיר — ברוללל, ווי קאלט! כ'בין אוועק קלייבען קוראי, האב איך מיר די הענד מיינע צושטאכען.

— אוי, קום ארויס, סימקע וועלען מיר איהם די הענד ארומוואשען און ארויסשלעפען די שפילקעס.... אט, קום אהער; לאז. דו האסט דאך של אין דער הויט מיט דערנער... העלף מיר, סימקע.

יוסף'ן איז געווען גוט; ער האט זיך אראפגעלאזען אויף די קניע נעבען בעט; האט ארויפגעלייגט די רעכטע האנט לאנען אויפ'ן שויס און די לינקע — סימקע. ביידע מיידלעך האבען מיט שונה ארויסגעצויגען פון זיינע הענט די דארנען, אבער שארפע ווי נאדלען, קוראי-דערנער.

סימקען האט עס געפוישט צום לאכען. זי האט זיך נישט געקענט איינהאלטען און פארט אויסגעשאסען מיט א געלעכטער.

— וואס איז, סימקע? — האט לאנע געפארשט.

יוסף איז אביסעל צעטומלט געווארען, האט ארויסגעצויגען די לינקע האנט פון צווישען סימקעס הענט; ער האט נישט געקענט פערשטעהן וואס איז סימקען פלוצים אזא געלעכטער.

— נו, גארנישט, גארנישט; גיב מיר צוריק דיינע הענט. ביסט דאך א מאן; א רחמנות אויף דיר; א רחמנות אויף אונז אויך. ביסט אוועק אין פעלד רייסען קוראי און מיר ביידע ליגען דא אין בעט און טראכטען און רעדען. מען האט דיך אויך דערמאהנט צום גוטען. אמת, לאנע, מיר האבען פון איהם גערעדט?

— פארוואס זשע האסטו פארט געלאכט?

— איך האב געלאכט, יוסף, און ווייס אליין נישט פארוואס; און אפשר ווייס איך יא פארוואס.

און סימקע האט זיך ווידעראמאל צילאכט.

— אויב אזוי וויל איך שוין אויך וויסען, וואס ס'פוישט אין דיר אזוי צום לאכען, — האט לאנע גערעדט. א פערטראכטע אין יוסף'ס צוגרא פעלטע הענט.

— כ'האב זיך דערמאהנט אין איין און צוואנציגסטען יאהר, — איז סימקע אומעטיג געווארען בשעת זי האט גערעדט, — אין שטוב איז נישט געווען וואס צו עסען. אפשר דריי טעג האט מען גארנישט געגעסען אין מויל אריין. ביי אונז איז געווען א שכן א סטאליער, האט ער געהאט צוויי זיהן, איינער איז געווען פונקט אין יוסף'ן געראטען, כא—כא—כא...

יוסף האט ווידער בעפרייט זיין האנט פון סימקען.

— גיב מיר דיין האנט יוסף, כ'לאך דאך נישט פון דיר... איך גוה דאך דערצעהלען, וואס כ'האב זיך דערמאהנט... כ'בין דעמאלט אלט געווען פופצעהן יאהר; קומט ער אריין צו אונז אין שטוב, קיינער איז אין שטוב נישט געווען, און ברענגט מיר אריין א געטראגענע קארטאפליע; באר גאר א הייסע קארטאפליע געווען, און זאגט: אז דו וועסט מיט מיר האבען חתונה, טאקע באלד און שוין — גיב איך דיר די קארטאפליע, כ'האב נישט פערשטאנען וואס ער מיינט; איך שטעל אויס די האנט, וויל ארויסכאפען די קארטאפליע ביי איהם, לאזט ער נישט — סידען איך וועל מיט איהם חתונה האבען... כ'האב מיך זעער שראקען און ארויסגעלאפען פון שטוב.

— וואס האסטו איך דעמאלט דערשראקען?

— האט לאנע שטיל געפרעגט.

— פערשטעהסט נישט, וואס ער האט געוואלט פאר דער קארטאפליע?

— איך פערשטעה.

— כא—כא—כא, פאר א קארטאפליע האט ער מיך געוואלט איינגאבצען?.

דאס געלעכטער האט ווידער פון סימקען ארויסגעפוישט; די איז אראפ פון געלעכטער, זיך אנגעשפארט מיט'ן קאפ אן וואנט, און געהאלטען זיך ביים בויך לאכענדיג. ביידע, לאנע און יוסף האבען זי אנגעקוקט. יוסף'ס פנים איז געווארען ערנסט, ער האט אפגעטאטען עטליכע ברייט צום פענסטער און פונדערווייטענס אנגעקוקט סימקען.

סימקע האט עס בעמערקט, די איז מיט אמאל שטיל געווארען. דאס געלעכטער איז איבערגעגאנגען אין אנ'אומעט; מיט א דערדריקטער שטים האט זי געזאגט:

— דו מיר מוחל יוסף, וואס כ'האב זיך פונקט איצטער דערמאהנט אן יענעם בחור. איך ווייס, דו טראכסט עפעס איבער, זאג איהם, לאנע ער זאל אויף מיר נישט זיין ברוגז. קומט לאמיר זיך אלע דריי לייגען אויפן בעט און מיר וועלען שמועסען.

— האסט דיך יוסף, נישט בעדארפט פוילען געהן אין סטעפ אריין קלייבען קוראי, ווען מיר זענען געגאנגען. אנ'עבירה צו פוילען זיך. אט האסטו דיר דערפאר. קיינער האט זיך אזוי נישט צודראפעט די הענט, ווי דו. כ'זעה יוסף, קלייבסט זיך טאקע ווינטערען, גוט אזוי. ווינטער וועט נישט זיין וואס צו טוהן. מ'וועט זיך צונויפנעהמען ביים ברענענדיגען אויוון און מ'וועט דערצעהלען מעשיות... און דו, סימקע, האסט נאך אלץ נישט דערצעהלט, וואס דעם שכנ'ס בחור האט פון דיר געוואלט.

— כ'דענק נישט, לאנע... כ'וועל בעסער פון דעם מעהר נישט רעדען.

סימקען איז ווידער מיטאמאל אומעטיג געווארען; די איז נישט געווען פון די רעדעוודיגע. סימקע האט פערמאגט א סך סודות, און נאר דורך א צופאל האט זיך ביי איהר עפעס ארויסגעכאפט. נאכדעם ווי זי האט דערצעהלט, איז זי שפעטער אומעטיג געווארען. אפילו פאר לאנען. צו ווענען די האט זיך אזוי צוגעבונדען — אפילו צו איהר האט זי אויך צופיל נישט דערצעהלט. נאר ווען לאנע האט דערמאהנט דאס אנקומען פון ווינטער, האט סימקע גענומען יוסף'ן פאר ביידע הענט און געזאגט:

— הלואי וואלט סאוויעטען-פערבאנד פערמאגט א צעהן מיליאן יוסף'ן, וואלט שוין פאר קרימער סטעפ אויך געסטאיעט...

— כא—כא—כא, ס'וואלטען צופיל פנימ'ער מיט זומער שפרענקעלעך געווען, סימקע — האט זיך לאנע צולאכט — אוי, זיי נישט ברוגז יוסף, כ'האב ליב דיינע זומער שפרענקעלעך... קום נאר, סימקע, לאמיר איהם העלפען אנרייסען קוראי — ער איז עס ווערט... יוסף, דו ביסט ווערט. כ'האב געמיינט, דו וועסט אוועק אין שטאט אריין אויפ'ן ווינטער, בלייבסטו גאר דא — לאמיר זיך האלטען גרויס, וואס מיר זענען די ערשטע דא צו ווינטער'ען אין סטעפ.

יוסף'ן האט געפעלט דאס, וואס בערך האט איהם אין פעלד פארגעשלאגען, ער זאל ווערען דער „עלטסטער" אין דארף. עס האט עס שיעור, שיעור די מיידלעך נישט דערצעהלט; אין דער לעצטער רגע האט ער זיך געכאפט און אנשטאט דעם האט ער גענומען לאנעס האנט, געקוקט אין איהרע אויגען און מיט א פערטרויטער שטים האט ער געזאגט:

— עה, מיידלעך, מיר לעבען אין א גרויסער צייט, אין אנ'אכזריותדיגער צייט. וואס האט אויף קיינעם נישט קיין רחמנות. פאר'ן אייגענעם האט זי אנגעווידען די שטאט, די פאבריק, און וועמען זי האט מיט'ן פינגער אנגעוויזען צום סטעפ... צו אונז יודען איז די צייט גארנישט רחמנותדיג, נאר ס'וואלטען די יסורים נישט ווערט געווען, ווען איך זאל נישט ארויסזעהן, ווי מיר זענען די ערשטע צו צושטעלען זיך די הענט מיט יודיש לעבען ביי דער ערד, אפילו די ערשטע צושטעכען זיך די הענט מיט די דאזיגע דערנער. אפשר איבער א יאהר, איבער צוויי יאהר וועט שוין ביי אונז דא אין סטעפ זיין עלעקטריע, מיט עלעקטריע וועט מען ווינטער ווארימען די שטיבער...

— דערפאר האב איך דיך ליב יוסף! נישט אזוי סימקע? איז ער נישט דער בעסטער בחור ביי אונז דא? גאר אונזער עלטסטער געהט ארום מיט אנ'אראפגעלאזטער נאז. האסט איהם היינט געזעהן יוסף? — האט לאנע מיט א געוויסער פערשעהמטקייט געפרעגט:

— ווערען?

— וואס איז מיט דיר, יוסף, דו חלומ'סט?

— יא, לאנע, איך חלום כסדר; אלץ זעהט מיר אויס ווי א חלום.

— קום סימקע, קום, לאמיר איהם העלפען קלייבען קוראי... און דו יוסף, געפין דיר דא א כלה און האב חתונה, כא—כא—כא.

— סימקע האט געכאפט יוסף'ן אונטער א'עם און ארויסגעלאפען מיט איהם דרויסען.

לאנע א פערשייטע איז אריבערגעלאפען די גאס און אריבערגעשריגען צו די געארימטע סימקען און יוסף'ן:

— קום, לאמיר לויפען דעם ווינטער בעגעגענען!

די צוויי מיידלעך האבען זיך געלאזט לויפען און יוסף איז זיי מיט שווערע טריט נאכגעלאפען.

*) זעה „נייער פאלקסבלאט" נומער 5.

היטלער־פראפעסארן ווילן פערבאטן פאקן שטעלן
אפצוהיטן די „ריינקייט פון דייטשע בלוט"

פון דוד איינהארן

ווער ווייס דאס נישט, אז אמאל פלעגן הונ־
דערטער טויזענטער מענשן אויסשטארבן פון
דער פאקן־מגפה און מאנכמאל אזוי פיל פלעגן
בלייבן אויפן גאנצן לעבן מיט צעהאקערטע
פנים'ער?

היינט אבער די מעדיצין האט ענטדעקט דאס
פאקן שטעלן, און די דאזיגע מגפה פערשוואונ־
דען.

און וויפיל הונדערטער טויזענטער קינדער
ווערן יעהרליך געראטעוועט פון דיפטעריע דורך
די ספעציעלע איינשפריצונגען יענע דער קראנק־
הייט!

א דאנק דעם, וואס מען האט די סאלדאטען
אין קריג איינגעשפריצט א „סערום", געגען באַ־
קטעריע, האט די מענשהייט אויסגעמיטן די שרעק־
ליכע מגפה, וועלכע האט אמאל, אין צייט פון
מלחמה, מיליאנען מענשן אוועקגעלייגט.

איז אבער די צרה, וואס „די אלע נייע מעדי־
צינישע ענטדעקונגען זענען מארקסיסטישע, יודי־
שע המצאות, וואס פערדארבן דאס ריינע גער־
מאנישע בלוט". אט אזוי האבן געפסקנט די
היטלעריסטן. אין דייטשלאנד גרייט מען זיך עס
צו פערבאטן.

עס גלויבט זיך קוים, אבער אין דער משוגע
געווארענער דייטשלאנד איז איצט אלץ מעגליך.

די היטלעריסטישע ראסען־טעאריע בויט אלץ
אויף דעם עפעס, ריינעם גערמאנישן בלוט. קיין
שום פרעמדע בלוט טאר אהין נישט אריינקומען; און
אזוי ווי די אלע מיטלען געגען פאקן און דיפ־
טעריע און כאלעריע ווערן צוגעגרייט פון דעם
בלוט פון פערשידענע חיות, איז קלאר, אז דאס
גערמאנישע בלוט ווערט ביי די איינשפריצונגען
פעראומרייניגט פון די פרעמדע געבליטן.

די היטלעריסטן מיינען, אז ווען מען שפריצט
אין א גערמאנער א „סערום" פאר דיפטעריע,
וועלכער ווערט געמאכט פון פערדישע בלוט, דאן
קריגט דער דייטש א פערדישן כאראקטער. נישט
לאנג צוריק האט זיך א דייטשער דאקטאר אויסגע־
רעדט, אז מאמער דארף מען ראטעווען א דייטש
מיט איבערגיסן דאס בלוט פון א צווייטן מענ־
שען, און עס איז קיין אנדערער נישטא ווי א יוד,
דאן זאל דער דייטש בעסער שטארבן, איידער אריינ־
קריגן אין זיינע אדערן יודיש בלוט.

אביסעל אנדערש מיינט דער מינכענער פראפע־
סאר שעהניגער. אין א לעקציע „געגען דער מאטער־
יאליסטישער, מארקסיסטישער מעדיצין" האט ער
געזאגט:

— די היינטיגע, צופיל שכל'דיגע מעדיצין —
האט זיך אונטערגענומען די מענשן צו פערהי־
טען פון קראנקהייטן מיט אלערליי בלוט־אריינ־
שפריצונגען. מען שפריצט איין מענשן בלוט פון
חיות; חיות־בלוט ווערט זיי אין די אדערן
אריינגעלאזט. אט דאס שאפט שרעקליכע ירושה
איינגעשאפטן פון חיות. עס ווערט אין א גרויסער
קולטור־אליפטע, ווען מען וועט די דאזיגע איינ־
שפריצונגען אין דייטשלאנד אפשאפן.

דער פראפעסאר האט קענטיג נישט געלעזן
דעם בוך פון דארע, היטלער'ס ערד־ארבייטער מי־
ניסטער, וועלכער האלט זיך פאר א ספעציאליסט
אין דער „ראסען־וויסענשאפט". דארע ערקלערט
אין דעם בוך, אז דער חזיר איז דורך און דורך
א „ריין גערמאנישע" חיה און דעריבער קאן א
יוד נישט פערטראגען קיין חזיר. ווען דער פראָ־
פעסאר וואלט דארע'ס בוך געלייענט, וואלט ער
דעם חזיר נישט דערמאהנט. נאר, ווי בעקאנט,
לייענט קיינמאל נישט א משוגענער די ווערק פון
א צווייטן חסר דעה'ניק.

שרעקליך איז אבער, וואס די היטלעריסטן
געהען ווירקליך דורכפיהרן אזא געזעץ צו פער־
באטן שטעלן פאקן און איינשפריצן קינדער
דעם דיפטעריע־סערום און אין פערלויף פון א
פאר יאהר וועט דייטשלאנד שטעהן אין געפאהר
צו האבן אזעלכע פאקן־מגפות, וואס די וועלט
האט דאס געזעהן נאר מיט הונדערטער און פופציג
יאהר צוריק.

ווען עס וואלטן פון דער מגפה געפגר'ט
בלויז די היטלעריסטן, וואלט, באמת'ליך, די וועלט
פון דעם נישט אומגליקליך געווארן. די זאך
איז אבער, וואס פון איהר קאנען אומקומען הונ־
דערטער טויזענטער אומשולדיגע דייטשן.

עס מאכט דעם איינדרוק, אז די אלע געזעצן
זענען פשוט א טייל פון היטלער'ס טייוולישען
פלאן אויסצומארדען א פאר מיליאן דייטשן און
דערמיט איינפאך פטור ווערן פון דער ארבייטס־
לאזיגקייט.

צוערשט האט מען אפגעשאפט דאס היילען
פון זעהר שווערע קראנקע. אז דאס קען אריבער־
שיקן אויף יענער וועלט א גוטן מיליאן מענ־
שען. נאכדעם האט מען ערלויבט די דאקטוירים
צו פערסמ'ען אויס רחמנות די האפנונגסלאזע קראנ־
קע. דאס קאן אויך שאפן א גרויסע מעגליכקייט
אריבערצושיקן א פאר הונדערט טויזענט מענ־
שען אויף יענער וועלט. איצט וועט מען „סטע־
ריליזירען" א פאר מיליאן דייטשן, מאכן אויף
די אנאפעראציע, זיי זאלן נישט זיין פעהיג צו
האבן קינדער.

ווי אזוי מען וועט די אלע געזעצן דורכפיה־
רען, וועלען דעם קאן מען זיך שוין פארלאזען
אויף זיי.

עס וועט זיין ווי יענע מעשה מיט די צוויי
יודען, וועלכע האבען זיך געטראפן אין גאס
גראד דאן, ווען א בער איז ארויסגעלאפען פון
א צירק.

— וואס געהסטו ארום אויף דער גאס? —
האט איינער יעד דעם צווייטן געפרעגט. — מען
קאן דאך דיך דערשיסן!

— וואס פאלט דיר עפעס איין? ווער וועט
מיך דערשיסן?

— וואס הייסט? הייסט נישט, אז היינט אין
דער פריה איז א ווילדער בער אנטלאפען פון א
רען פון צירק און ס'איז ארויס א בעפעהל צו אלע
יעגער, זיי זאלען איהם דערשיסען?

— איך בין דאך אבער נישט קיין בער, —
מאכט דער צווייטער ייד זיך איינגעשפארט.

— יא, אבער ביז די יעגער בעווייזען, אז
דו ביסט נישט קיין בער, וועט מען דיך דערווייל
דערשיסען.

אזוי וועט אויך זיין מיט מאכען אפעראציעס
אויף פערשידענע מענשען, זיי זאלען נישט האבען
קיין קינדער.

ביז איבער וועט געהן זיך אויסצוטענה'ן מיט
די היטלעריסטען, די בעווייזען, אז ער איז נישט
קיין אידיאט, וועט מען אויף איהם מאכען אנ־
אפעראציע, אדער איהם פערסמ'ען אויס רחמנות.

ממילא, אזוי צי אזוי, פון די אלע געזעצען
אליין קאן היטלער פטור ווערן פון אלע ארבייטס
לאזע. דערצו קומען נאך צו די קאנצענטראציאנס
לאגערען און די מאסע מארדען, קעפ־האקען, הענ־
גען און ביים אנטלויפען דערשיסען, עס פעהלען
דען מיטלען? איצט האבען די היטלעריסטען ארויס
געיאגט נאך עטליכע טויזענט יודישע דאקטוירים.

אין בערלין אליין וועלען פעהלען ארום פופ־
ציג פראצענט דאקטוירים.

ווי בעקאנט, פלעגען פריהער אין בערלין
ביי א גרויסע עפידעמיע אויספעהלען דאקטוירים,
און יעדער דאקטאר פלעגט מוזען בעהאנדלען ארום
אכציג פאציענטען א טאג. איצט, אז אין בערלין
וועט אויסברעכען אן עפידעמיע פון גריפע, קאן
מען זיכער זיין אז צענדליגער טויזענטער מענשען
וועלען שטארבען אויס מאנגעל אין מעדיצינישער
הילף.

נישט אומזיסט רופט מען היטלער'ן אין דייטש־
לאנד „דער ערלייזער".

אט דאס מאכט וועט ער ווירקליך ווערען.
ער וועט אויסלייזען מיליאנען דייטשען פון אלע
צרות מיט דעם, וואס ער וועט זיי אריבערשיקען
צו די אלטע גערמאנישע געטער אין די הימלען
אין דעם דייטשען „וואלהאלא" (דער אלט־גערמאני־
שער געצענדינערישער גן עדן).

אום אבער די דייטשען זאלען מיט פערגני־
גען שטארבען, רעדט זיי דער היטלעריסטישער
פראפעסאר האנס בוימאן איין, אז דער טויט איז
דער העכסטער גליק פאר אנ'עכטן גערמאנער.
אין זיין בוך „וואנדלונגען און ערפילונג" (פער־
לאג מעלצער, שטוטגארט), שרייבט ער אזוי:

„אין דעם לעצטען וועלט־קריג פלעגען אונ־
זערע געגנער זאגען, אז דער דייטש איז פערליבט
אין טויט, עס איז באמת א שטאלץ, ווען עס קען
זיין שיקזאל מעהר נישט ענדערען, זאל דעם טויט
איינפאך אליין זיך נעהמען. יא, עס איז א קראפט
מיט'ן איינענעם ווילען צו שטעלען זיך דעם טויט
אלס א ציל".

א שאד, וואס דער דאזיגער פראפעסאר האט
זיך אליין אזא עכט־דייטשען ציל נישט געשטעלט,
איידער ער האט אנגעשריבען דעם בוך. דאן
וואלט דאס דייטשע פאלק געהאט מיט איין גידער
טרעכטיגען משוגענעם בוך ווייניגער.

עס איז איינפאך א שרעק צו לעזן און צו ריי־
דען דאס אלץ. אבער איין טרייסט איז דא, אז וואס
מעהר די משוגעת וועט זיך צעוואקסען, וועט שנעל־
לער דאס דייטשע פאלק א סוף מאכען צו דער
באנדע משוגעים און פערברעכער.

—=:00:=—

אנטיסעמיטישע אינצידענטן אין מאנאסטיר

בעלגראד, (יט"א) אין דער דרום־סער־
בישער שטאט ביטאלי (מאנאסטיר) זענען פארגע־
קומען אנטיסעמיטישע אינצידענטן. א גרופע
יונגעלייט זענען בעפאלען אין איינינע קאפע־הייזער
די יודישע גאסט, ווארפענדיג אנטיסעמיטישע
אויסרופען.

די מאכט האט גלייך אנגענומען אלע נויטיגע
שריט, כדי אזעלכע פארפאלן זאלן זיך מעהר
נישט איבערחזר'ן.

גוואלטיגע איינשרימפונג פון דייטשן עקספארט פון ביכער און דרוק־מאטעריאל

בערלין. (יט"א) ווי עס בעריכטעט די
דייטשע פרעסע האט דייטשלאנד אין יאהר 1933
געליטען א פערלוסט פון 160 מיליאן מארק אין
עקספארט פון ביכער און דרוק־מאטעריאלן צוליב
דעם באיקאט פון דייטשע אויסארבייטונגען אין
אויסלאנד. די איינשרומפונג פון עקספארט פון
דרוק־זאכען בעציהט זיך בעזונדערס אויף אמעריקע,
ענגלאנד, פוילען און טשעכאסלאוואקיי. טראץ דעם,
וואס די פרייזען זענען געפאלען אויף 20 פראצ.
האט דער עקספארט פון דרוק־זאכען בעטראפען
אין יאהר 1933 בלויז 125 מיליאן לגבי 284
מיליאן מארק אין פריהערדיגען יאהר.

„בערלינער טאגעבלאט" ברענגט די דאזיגע
מעלדונג מיט אנ'אלארמירענדער בעמערקונג, אז
צוליב דער איינשרימפונג פון עקספארט האט
בעזונדערס שטארק געליטען לייפציג, וואס איז
דער גרעסטער פערלאגס־צענטער אין דייטשלאנד.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר וועגערישע און געשלעכטס־קראנק
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און
פון 5—8 אווענד. זונטאג פון 9—11 בייטאג.

Varieteé-Dancing
TABARIN
Narutowicza 20.
גרויסער שלאגער־פראגראם
ערשטקלאסיגע אטראקציעס!
פערגרעסערטער ארקעסטער
„The Weinroth Band"
„FIVE" אנהייב טעגליך פון 5—8
קאנסומאציע 80 גר.
Music-hall פון 8—11
פון 11 ביז איינדערפריה
קאבארעט־דאנסינג
זעהר צוגענגליכע פרייזען!

ארטאפעדישער אנשטאלט

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81.

די דריטע לעהרער־קאנפערענץ אין ירושלים

(פון אונזער קארעספאנדענט)

אין ירושלים איז פארגעקומען די דריטע לעה־
רער־קאנפערענץ פארן קרן קימת. אינ'ם שעהנעם
זאל פון אמפיטעאטער, ביי דער העברעאישער
אוניווערזיטעט, אויפ'ן הר־הצופים, האבען זיך כמעט
פערזאמעלט דעלעגאטען פון גאנצען לאנד, כדי זיך
דורכשמועסען איבער די ביז איצט דערגרייכטע רע־
זולטאטען און בעטראכטען ווייטערדיגע מיטלען,
כדי צו פערשטערקערן די שול־יוגענד פאר די
אידעאלען פון גאולת הארץ.

צווישען די בעגריסונגס רעדעס ביי דער עפע־
נונג פון דער קאנפערענץ האט זיך אויסגעצייכ־
נעט די רעדע פון ד"ר ריגער, פערטרעטער פון
מחלקת החנוך.

דער הויפט־פאקטאר פון דער קאנפערענץ איז
געווען די רעדע פון ה' אוסישקין.

ה' אוסישקין האט קודם כל סימבאליזירט די
קאנפערענץ אין איהרע געאגראפישע און קולטו־
רעלע עטאפעס. געאגראפיש: פריהער אין כפר־
ילדים, אין עמק, שפעטער אין בית־שמן און איצט
אויפ'ן הר־הצופים אין ירושלים — דאס מיינט
א געאגראפישע „עליה". קולטורעל: פריהער אין
א פאלקס־שול, שפעטער אין א מיטעלע שול און
יוגענד־דארף. איצט אין דער אוניווערזיטעט, אין
דער העכסטער קולטורעלער אינסטיטוציע. ה' או־
סישקין האט אויך דערמאהנט, אז היי־יאהר תקופה
איז דער יובילעי פון 2100 יאהר זינט מתתיהו
החשמונאי האט אויפגעהויבן די רעוואלוציע —
געגען פאהן געגען די גריכישע דעספאטען. אין
פערגלייך מיט די גרויסע היסטארישע געשעהעני־
שען — האט פאר א ווערט האבען די קליינליכע
פראגען, וואס בעשעפטיגען אונז היינט. דאך דארפען
מיר שעפען אמונה און בטחון, אז מיר וועלען
בעזיגען אלע שוועריגקייטען און דערגרייכען אונ־
זער ציל.

פון די היסטארישע פראבלעמען געהט איבער־
ער דער רעדנער צו די געשעהענישען אין דער
לעצטער צייט, און שטעלט זיך אפ דערהויפט
אויף דעם מצב אין דייטשלאנד און אמעריקא. אין
די ביידע לענדער האבען יודען איבערגעלעבט א
גרויסארטיגע ענטוישונג. אין דייטשלאנד — א גייסטי־
גע; אין אמעריקא — אנ'עקאנאמישע. אין קיין
אנדער לאנד זענען נישט די יודען געווען אזוי
גייסטיג איינגעוואקסען און פערווארצעלט אין דער
קולטור פון שכנות־פאלק ווי אין דייטשלאנד. אין
קיין אנדער לאנד ווידער זענען נישט די יודען גע־
ווען אזוי פעסט און זיכער ביי זיך פון עקאנאָ־
מישען מצב ווי די יודען אין אמעריקע. אין די
לעצטע יאהרען איז דאס אלעס צושטערט געווארען.
אין דייטשלאנד זענען די יודען געווארען אין גאנצען
„פרעמדע". אין אמעריקא זענען די יודען עקאנאָ־
מיש רואינירט און פערצווייפעלט. דאס האט בעוו־
וואוגען א סך יודען פון די ביידע לענדער צו מאַ־
כען א רעוויזיע אין זייערע געדאנקען בנוגע דעם
עתיד.

און דא אין ארץ ישראל. אמת אויך דא איז
נישט אלץ ווי עס וויל זיך; מיר האבען געהאט
פאגראמען, וואס האבען אונז געקאסט 160 קר־
בנות; מען קען אויך נישט פערשווייגען די לעצטע
שטערונגען, וואס האבען זיך אנגעזאמעלט אויף
אונזער וועג. דער רעדנער דערמאהנט אויך די
איבעריגע צוריסענקייט, וואס פיהרט אונז צוריק
צו די לעצטע יאהרען פון חורבן בית שני. א מלחמה
פון פארטייען, וואס אייגענטליך שטרעבען אלע
צום זעלבען ציל — דאס וועלען אונז די קינפטיגע
דורות נישט ענטשולדיגען, זיי וועלען דאס נישט
פערשטעהן.

פון דעסטוועגען האבען מיר צו פערצייכע־
נען א סך פאזיטיווע דערגרייכונגען. קודם כל
האבען מיר זיך נישט איבערגעשראקען פון די
פאגראמען און ווייטער פארטגעזעצט אונזער ארבייט
אין די פיר יאהר נאך די געשעהענישען האט זיך
די יודישע בעפעלקערונג אין לאנד כמעט פער־
דאפעלט, מיט יונגע מענשען, פרודוקטיווע יוגענט און
פראדוקטיווע עלעמענטען און ווען מ'דארף אויך
נישט מגזם זיין די „פראספעריטי" אזוי איז עס
א פאקט, אז דאס לאנד בליהט עקאנאמיש. ווען
נישט די שטערונגען וואלטען מיר קענען אויפ־
בעהאלטען א סך בעסערע עלעמענטען, דאס איז אוודאי
אנ'אקטיוו אין אונזער בילאנס.

ה' אוסישקין האט אויך בעשפראכען די קרי־
טיק, וואס לאזט זיך לעצטענס הערען געגען דעם
פרינציפ פון נאציאנאלען באדען. עס איז נישט
ריכטיג — זאגט אוסישקין — אז פריוואטער באדען
לאזט זיך בעסער ענטוויקלען פון נאציאנאלען בא־
דען. אבער אויך ווען דאס זאל זיין ריכטיג, מוזען
מיר פערגרעסערן דערהויפט דעם נאציאנאלען בע־
זיץ, אויב מען וויל איהם זיכערען פאר אייביג
אין יודישע הענט. דער באדען פון מפרץ־חיפה
האט געקאסט דורכשניטליך 4 פונט א דונאם.
און אויב מען פערקויפט איהם איצט אין געוויסע
פלעצער צו 100 פונט א דונאם, איז שווער
צו גלויבען, אז א פריוואטער בעזיצער וואלט גע־
קענט בייסטעהען דעם נסיון און נישט פערקוי־
פען דעם באדען אין די נישט יודישע הענט, וואס
בעמיהען זיך איצט אריינצודרינגען קיין חיפה. די
ענטוויקלונג אבער אין דער לעצטער צייט ווייזט
אן גראד דעם געגענטייל. אין די קאלאניעס אויף
קרן קימת באדען האבען זיך די דייטשע עולים
בעזעצט א סך מעהר ווי אין די פריוואטע קאלא־
ניעס, ווייל פריוואטע באדען קאן שטייגען אין
שפעקולאציע ווערט, אבער נאציאנאלער באדען
איז דער יסוד פון ריכטיגער קאלאניזאציע און
פערווארצלונג אין לאנד.

צום שלוס האט ה' אוסישקין איבערגעגעבען
צאהלען וועגן די אין די לעצטע 5 יאהר דורכ־
געפיהרטע באדען־קניות, דער קרן קימת האט אין
דער דאזיגער צייט פערגרעסערט זיין בעזיץ מיט
איבער 100.000 דונאם. בתוכם עטליכע צענדליגער
טויזענט דונאם פלאנצונגס־באדען, פאר וועל־
כע מען האט געמוזט צאהלען הויכע פרייזען.

איש ירושלים.

Dr. Wołkowyski
ציגעל־גאס 4, טעל. 216-90.
נעהמט אן אין הויט־ און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער־שוואכע
אויפנעהמס־שעה'ן פון 8—1 מיטאג און 5—9 אווענט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 7 יאנואר

כ' טבת תרצ"ד

זון-אויפגאנג 7.45

זון-אונטערגאנג 3.38

מארגען די ציהונג

עס ווערט בעקאנט געמאכט אלע שפילער, דאס שוין מארגען הויבט זיך אן די ציהונג פון דער גרויסער 4-טער קלאס פון דער 28-טער מלוכה-לאטעריע; עס וועלען ווערען אויסגעלאסעוועט קאלאסאלע סומעס ווי א מיליאן זל. — 250 טויזענט, — 150 טויזענט, — 100 טויזענט און נאך פיל אנדערע געווינסען. לאסען קויפען אלע אין דער בעריהמטער קאלעקטור ס. יאטקא (פיעטריקאווער 22 און 66), וועלכע איז אלעמען בעקאנט מיט איהרע גרויסע און אפטע געווינסען.

פאטענטען-הנחות פאר פאבריקאנטען

וואס בעשעפטיגען ביז טויזענד ארבייטער

אויף דער ווענדונג פון פארבאנד פון די האנדעלס-קאמערן, האט דאס פינאנץ-מיניסטעריום בעפולמעכטיגט די פינאנץ-קאמערן צו מאכען פאלגענדע פאטענטען-הנחות די פאבריקאנטען, וואס בעשעפטיגען ביז 1000 ארבייטער:

דערלויבען אויפ'ן יאהר 1934 אויסצוקויפען, נישט קיין העכערע קאטעגאריעס פאטענטען ווי אין יאהר 1933 ביי וועלכע די צאהל ארבייטער איז געשטיגען אין משך פון 1-טען אקטאבער ביזן 31-טען דעצעמבער 1933.

בעפרייען פון צוצאהלען צום פאטענט פאר די פירמעס, וואו די צאהל ארבייטער וועט שטייגען אין משך פון 1-טען יאנואר ביז'ן 1-טען יולי 1934 אין פערגלייך צו די צאהל ארבייטער ביים אויסקויפען דעם פאטענט.

די דערמאנטע הנחות זענען נאר חל אויף די פירמעס, וואס בעטייליגען זיך אין דער הילף-אקציע פאר ארבייטסלאזע. דערביי ווערט אנגעוויזען, אז די דאזיגע הנחות זענען נישט חל פאר די פירמעס, וואס פערגרעסערן מעהרערע מאל אין יאהר די צאהל ארבייטער.

אויף צו בעקומען די הנחות, דארפען די פראינטערעסירטע זיך ווענדען מיט ביטעס צו די פינאנץ-אמטען צו וועלכע זיי געהערען. די פינאנץ אמטען דארפען די ביטעס צושיקען דער פינאנץ-קאמער אין משך פון 7 טעג.

—=:00:=—

יודישע ארבייטסלאזע בעקומען אנשטאט מיטאגען — פראדוקטען-שטיצע

סלאנינע פערביטען געווארען מיט אנדערע פראדוקטען

ווי מיר האבען שוין געשריבען האט מען ביי די יודישע ארבייטסלאזע, וועלכע זענען רעגיסטרירט אין מלוכה'שען ארבייטס-פערמיטלונגס-ביורא אנגעהויבען אפצונעהמען די מיטאגען און דערפאר בעקומען זיי פראדוקטען. אויף אונזער אפעל האבען שוין א טייל געוועלבער פון אלגעמיינער קאאפעראציה, וועלכע גיבען ארויס די פראדוקטען פערביטען די סלאנינע פאר יודישע ארבייטסלאזע, מיט אנדערע פראדוקטען.

די ארבייטסלאזע אליין זענען צופרידען פון דעם טויש, ווייל זיי דארפען נישט געהן יעדען טאג מיטן טעפעל נאך מיטאג נאר קאכען אינדער-היים. יעדער ארבייטסלאזער בעקומט יעדען חודש: 55 קילא קארן-מעהל, 20 קילא ווייצען-מעהל, 4 קילא פערל-קאשע, 3 קילא ארבעס, 2 קילא פארין, 60 דעקא זייף, 3 קילא סלאנינע (אדער אנדערע פראדוקטען), קאווע-קאנסערווען און פאר 52 גר. אנדערע פראדוקטען.

פון דעם געניסען אבער וועניג יודישע ארבייטסלאזע, ווייל אממייסטען יודען ארבייטען אין קליינע ווארשטאטען, אויף וועלכע ס'איז נישט חל די שטיצע פון ארבייטס-פאנד.

מיטן אפנעהמען די מיטאגען פאר די יודישע ארבייטסלאזע דראהט אז די קוך פאר מיטאגען זאל אינגאנצען פערמאכט ווערען, דאס טאר נישט געשעהען, די פיראנטראפישע געזעלשאפטען, דארפען ווייטער אפען האלטען די קוכען, כדי די „נישט גליקליכע" ארימעלייט זאלען האבען וואו צו בעקומען א ווארימען לעפעל עסען.

דירות זאלען ביליגער ווערען

אין שייכות מיט די שטייער-הנחות פאר הויזבעזיצער

לויט ווי מ'אינפארמירט אונז איז אין שייכות מיט די לעצטענס געגעבענע שטייער-הנחות פאר די הויזבעזיצער, ווידער אקטועל געווארען די פראגע פון רעדוצירען דאס דירה-געלד.

אויף ווי ווייט ביז נישט לאנג צוריק האבען אלע פרובען צו אויספועלען עפיס אין דער הינזיכט צו גארנישט געבראכט, ווייל די הויזבעזיצער האבען נעטענה'ט, אז זיי צאהלען גרויסע שטייערן — ווערען איצט די טענות נישט בערעכטיגט, און אלץ רעדט דערפאר, אז דאס דירה-געלד דארף ביליגער ווערען.

פון צונויפשטעלונגען, וואס עס האט געמאכט דער סטאטיסטישער אמט איז צו זעהן, אז זייט יאהר 1927 איז דאס דירה-געלד נישט ביליגער געווארען, טראץ דעם, וואס אלע אויסגאבען פון ערשטען געברויך האבען זיך בעדייטענד פערקלענערט.

מיר דערוויסען זיך חוץ דעם, אז די פראגע פון פונאנדערלייגען דעם פערלעגענעם שטייער אויף ראטעס, בכדי צו שיצען די לאקאטארען פאר עקסמיטיעס, איז נאך אלץ אקטועל און וועט בקרוב רעאליזירט ווערען.

די פראגע וועגען ביליגער מאכען דירות ווערט איצט בעטראכט.

בעסטיאלישער זעלבסטגעריכט

איבער א שאפער, וואס איז איבערגעפאהרען א פויער

(—) עהערנעכטען איז אויפן פאביאניצער שאסעי געשעהן פאלגענדעס:

א לאסט-אויטא געפיהרט דורכן שאפער סטאניסלאוו מאטישעווסקי (פון ווארשא) איז ארויפגעפאהרען אויפן וואגען פונם פויער וולאדיסלאוו ווורובעל פון ריכלאוויץ.

דער וואגען איז אינגאנצען צושמעטערט געווארען, דאס פערד — דער'הרג'עט, און דער פויער איז פון דער קאטאסטראפע ארויס מיט צובראכענע פיס און מיט א בעשעדיגטען שארבען.

לכתחילה האט זיך דער שאפער געוואלט אפשטעלען, אבער אז ער האט דערזעהן, ווי עס לויפען צו איהם ענטקעגען פויערים מיט דרענגער, האט ער געפרובט צו ענטלויפען.

די פויערים האבען איהם אבער דעריאגט, און האבען איהם מיט די דרענגער אזוי מקיים פסק געווען, אז ווען נישט פאליציי, וואלט ער שוין אודאי געווען א שוכן עפר...

אין רעזולטאט האט מען דעם פויער און דעם שאפער אפגעפיהרט אין שפיטאל, און סיי דער צומקלטער שאפער, סיי די שלעגער די פויערים ווערען צוגעצויגען צו גועריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

פולשטענדיגער שטילשטאנד אויפ'ן לאדזער טעקסטיל-מארק

(אג) אין דער לעצטער וואך האט אויפן מארק פון טעקסטיל-סחורות געהערשט א פולשטענדיגער שטילשטאנד. עס דארף בעטאנט ווערען, אז די אומזאצען זענען געווען אזעלכע מינימאלע, אז מען האט אפילו נישט געקענט פעסטשטעלען וועלכע סארטען סחורות זענען יא געקויפט געווארען. די פראינטערעסירטע קרייזען פערזיכערען, אז דער דאזיגער שטילשטאנד איז נישט קיין סימן, אז די לאגע האט זיך פערערגערט. דאס געשעהט יעדעס יאהר אין דער צייט. די גרעסערע און קלענערע הורטאווניקעס זענען צום אנהויב יאהר פערנומען מיט מאכען דעם רעמאנענט און מאכען דעריבער נישט קיין שום קניות. די סוחרים ערווארטען, אז שוין אין דער קומענדער וואך וועט זיך די לאגע בעסערען. עס וועט זיך פערגרעסערן די נאכפראגע אויף די צווישען סעזאן-סחורות, בעזונדער'ס אבער אויף ווייסע סחורות, אויף וועלכע די נאכפראגע איז אין יאנואר און אנהויב פעברואר בעזונדערס גרויס. אין שייכות מיט דעם פערהעלטניסמעסיג קליינעם פדיון פון ערב די חגאות האבען די סוחרים נישט בעוויזען צוזאמענצונעמען די געהעריגע סומען בכדי נאכצוקומען זייערע פערפליכטונגען און עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואס די צאהלפעהיגקייט פון די פראווינציאנעלע סוחרים האט זיך לעצטענס בעדייטענד פערערגערט. עס קומען אן פראטעסטען פון דער נאהענטער און ווייטער פראווינץ. די פראדוצענטען האפען אבער, אז ווי נאר עס וועט קומען צו א שטיקעל אויפלעבונג וועלען די סוחרים אויסקויפען די פראטעסטען.

די פרייזען פון פערטיגע סחורות, נישט קוקענדיג אויף דער בעדייטענדער שטייגערונג פון די פרייזען אויף רויה-שטאפען זענען געבליבען אומפערענדערט. דאס ערקלערט זיך מיט דער נישט גינסטיגער קאניונקטור אויפ'ן מארק, צוליב וועלכער די פראדוצענטען ווילען נישט ריזיקירען, מורא-האבענדיג אז די קלענסטע העכערונג פון די פרייזען וועט אינגאנצען אפשטעלען דעם מסחר.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוועכע-בעהאנדלונג און מעכאנישע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג

פאר אומבעמיטעלטע — לעטשיצע-פרייזען

צוזאמענפאהר פון דער צווישען-קאמער-קאמיסיע ביי די האנדעלס-קאמערן

וועגען א ריטשאלט פון אינדוסטריע-שטייער

(אג) אין שייכות דערמיט, וואס א רייהע פראגען פון שטייער-כאראקטער, וואס האבען א גרויסע בעדייטונג פאר די ווירטשאפטליכע ספערען, זענען נישט אויפגעקלערט, האט די צווישען-קאמער קאמיסיע פאר שטייער-ענינים ביים פערבאנד פון די האנדעלס-קאמערן, בעשטימט אויף דעם 8. ד. ח. א צוזאמענפאהר פון דער קאמיסיע אין סאסנאוויעץ מיט דער בעטייליגונג פון דעלעגאטען פון די בעזונדערע האנדעלס-קאמערן.

אויף דער טאג-ארדנונג וועט זיך געפינען די פראגע פון ריטשאלט פון אינדוסטריע-שטייער די פראגע וועגען דער אויפקלערונג פון די סתירות אין דער פעראָרדנונג וועגען די הנחות ביים אפצאהלען די פערלעגענע שטייערן, די פראגע פון דער ענדערונג פון דער שטייער-ארדינאציע א. א. וו.

מצד דער לאדזער האנדעלס-קאמער פאהרט צום צוזאמענפאהר דער וויצע-דירעקטאר פון דער קאמער ד"ר הערבערט זאנד.

דעלעגאטען פון „סאוופאלטארג" אין לאדז

עהערנעכטען איז קיין לאדז געקומען א רעלעגאציע פון „סאוופאלטארג" בראש מיט'ן ה' פירקאוו, דעם פארשטייער פון „סאוופאלטארג" אין מאסקווע.

די דעלעגאציע אינטערעסירט זיך אין דער ערשטער רייהע מיט בערעטען און שיך

אין די האנדווערקער-קרייזען הערשט די איבערצייגונג, אז אין שייכות מיט'ן אנקומען פון דער דעלעגאציע קיין לאדז וועלען פערענדיגט ווערען די אונטערהאנדלונגען מכח די סאוויעטישע צושטעלונגען.

דער גורל האט געוואלט

אז עס זאל זיך אפשפילען אזא טראגעדיע

אנ'אויסטערלישע טראגעדיע איז זיך פערלאפען אינם קליינעם דערפעל רוזשקי, שיעראדזער קרייז:

דער דארטיגער יונגער פויער סטאניסלאוו מאלטשאק האט נאך אין 1921 עמיגרירט קיין פראנקרייך, וואו ער האט אנגעהויבען צו ארבייטען אלס קויהלען-גרעבער. אין זיין היימישען דערפעל האט ער איבערגעלאזט א יונגע ווייב מיט צוויי קינדער. אין דער ערשטער צייט — צוויי יאהר אנ'ערך האט ער צוגעשיקט זיין ווייב געלד, אבער דערנאך איז ער אינגאנצען פערשוואונדען געווארען, ווי אין וואסער אריין.

דאס ווייבעל האט איהם דאן אנגעהויבען ארומצוזוכען און לסוף האט זי בעקומען א שריפטליכע מעלדונג, אז דער מאן איהרער איז אוועקגעקומען, בעת א קאטאסטראפע אין קויהלען-גרובען.

די מאלטשאק האט אנגעהויבען צו האנדלען, און אזוי ווי דער האנדעל האט איהר געבראכט גרויסע רווחים און א יונג און ענערגיש ווייבעל איז זי געווען, האט זי אין 1926 צום צווייטען מאל חתונה געהאט מיטן פויער זיגמונט בארוטא.

דאס צוזאמענלעבען זייערס איז געווען זעהר גוט און מזלדיג. און פון דעם מאן האט זי געבוירען 3 קינדער.

אבער פלוצים איז געשעהן דאס אומגליק...

אין ווינאכטען איז צוריקגעקומען צום ווייב און קינדער סטאניסלאוו מאלטשאק, וועלכער — ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען — איז נישט אומגעקומען, נאר איז אוועקגעפאהרען קיין אמעריקא, וואו ער האט פערבראכט לאנגע יאהרען. לעצטענס האט ער פערלוירען זיין ארבייט, און ער האט זיך צוריקגעקעהרט אין זיין אלטער היים.

דערזעהענדיג איהם, איז די מאלטשאק'ן אזוי איבערראשט געווארען, אז זי האט פערלוירען דעם זינען.

בארוטא ווידער האט זיך אויפגעהאנגען...

ד"ר הערלער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט. זונטאג פון 11—2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אומבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

אויסלענדישע פירמעס
ווילען פערבינדען האנדעלס-בעציהונגען מיט לאדזער פאבריקאנטען

א גאנצע רייהע אויסלענדישע פירמעס האבען זיך געווענדעט צו דער לאדזער האנדעלס-קאמער וועגען פערבינדען האנדעלס-בעציהונגען מיט לאדזער פאבריקאנטען. גענויעס קען מען זיך דערוויסען אין דער קאנצעלאריע פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער.

מאסקענבאל לטובת די לאדזער פייערלעשער
שבת, ד. 20-טען ד. ח. אין טעאטער „סקאלא".

די היי-יעהריגע פייערלעשער-מאסקאראדע, קומט פאר שבת, דעם 20-טען יאנואר אין „סקאלא" טעאטער (שרודמיעסקא 15) מיט פיל אטראקציעס און איבערראשונגען. בילעטען צו ביליגע פרייזען איז צו בעקומען אין דער פייערלעשער-קאנצעלאריע (שיענקעוויטשא 54).

גרויסע שלום-עליכם-פייערונגען אין לאדז

פרייטאג דעם 12 ד.ח. הויבט זיך אן ביי אונז אין שטאט א פייערליכע שלום עליכם וואך געווידמעט דעם 50-יאריגען זינט אונזער גרויסער פאלקס שרייבער שלום עליכם האט אנגעהויבען שרייבען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט וועט די „לאדזשער יודישע טעאטער סטודיע" אויפפירען שלום עליכמס פרעכטיגע קאמעדיע „די גאלדגרעבער" וועלכע איז געשפילט געווארען דורך דער סטודיע מיטן גרעס טען דערפאלג און האט ארויסגערופען גרויס פער איבערעצירונג אין דער טעאטער-וועלט.

די ערשטע פארשטעלונג פון די „גאלדגרעבער" וועלכע וועט פארקומען פרייטאג דעם 12 אין טעאטער-זאל אויף אלייע 1 מאי 2 וועט גלייכצייטיג פער וואנדעלט ווערען אין א שלום עליכם אקאדעמיע.

מיט א רעפעראט וועגען שלום עליכמען וועט ארויסטרעטען ה' ב. וויראווסקי.

ערעפענט געווארען
אויף פיעטריקאווער 59
געוו. „Rogów"
פון גרעסטן אנאטאמיש-פאטאלאגישען
מוזעאום
וואס בעזיצט 6 אפטיילונגען, איבער 1000 עקספאנאטען, זעלטענע נאטור ערשיינונגען פון דער וועלט ווי: צוויי צוזאמענגעוואקסענע קינדער (Sjami) א ציקלאפ מיט איין אויג, א קינד מיט 2 פנימ'ער א. ז. וו.
אפען טעגליך פון 11 פריה ביז 11 אוו.
איינטריט נאר 50 גר.

יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט.

2000! מאן זענען געווען אין ווארשא אויף דער דאזיגער פארלעזונג 2000!

קיינער פון דער יודישער אינטעליגענץ אין לאדז טאר ניט פערפעהלען צו קומען

דינסטאג, ד. 9 יאנואר, 9 אווענט אין זאל פילהארמאניע (נארוטאוויטשא 20)

אויף דער איין איינציגער זעהר אינ-טערעסאנטער און אקטועלער

פארלעזונג

פון בעריהמטען יודישען היסטאריקער און עקאנאמיסט

יעקב לעשטשינסקי (פון בערלין)

א. ד. ט.:

„די טראגישע לאגע פון די יודען אין דער פאשיסטישער עפאכע"

לויט נעבנדי איבער די טעזען:

1) די פערצווייפלונג ביי אלע קלאסען פון יודישען פאלק, 2) די סבות פון דער שטארקערער פערצווייפלונג ביי יודען, אלס ביי נישט יודען, 3) דער פעשיזם און זיינע עקאנאמישע סבות, 4) דער קאלאסאלער אויפשוואונג פון די דייטשע יודען און זייער איצטיגע ירידה. 5) דער קריזיס און די צוגאב-צרות ביי יודען. 6) קלאסען-הארמאניע און אינטערעסען-דיסהארמאניע, 7) אנשטאט קלאסען-קאמף — נאציאנאלער קאמף. 8) אינטערנאציאנאליזם און ווירטשאפט, פאליטיק און קולטור, 9) די ירושה פון קאפיטאליזם און יודישען לעבען, 10) די עליות און ירידות פון פערשידענע קלאסען, 11) סאציאלע און נאציאנאלע מעגליכקייטען, 12) דער וואוקס פון דער ארבייטס-באזע ביי יודען און לעצטען יאהר-הונדערט, 13) די איבערגעקערטע סאציאלע פירעמידע ביי יודען, 14) די פאשיסטישע איבערגאנגס-עפאכע.

יעקב לעשטשינסקי איז ארויסגעשיקט געווארען פון דייטשלאנד צוליב זיינע ארטיקלען אין דער אמעריקאנער פרעסע וועגען היטלער-דייטשלאנד.

בילעטען פון 60 גראשען אן שוין צו בעקומען אין קאסע פון „פילהארמאניע" (נארוטאוויטשא 20)

גוט מארגען!

קאלענדארען!

די היגע אינסטיטוציעס האבען אין די ביי דזשעטען פאראויסגעזעהען פאלגענדע הכנסות: אפצייכען-טעג, טעאטער-פארשטעלונגען, גארטען-פערוויילונגען, מאסקאראדעס און... קאלענדארען.

קומט עס מאר ניי-יאהר מבולט עס אין דער יודישער גאס מיט קאלענדארען. יעדער „לינת" גיט ארויס קאלענדארען. יעדער „בקור", יעדעס יתומים-הויז, יעדער „לחם" און יעדער אורחים-פעראיין, די קימפעטארינס און זקנים יעדער שיקט צו קא-לענדארען. נו, וואס איז דער חידוש, וואס אין יעדער יודישער שטוב געפינט איהר א גאנצען קאלענדארען-סקלאד?..

נאר נישט דאס זעהען מיר אויסען. וואס איז דען דער חילוק, ווי אזוי מ'נעמט פון עולם א פאר גראשען אויף א דבר-טוב — זאל זיין פון קאלענ-דארען; דאסמאל פעראינטערעסירט אונז א צווייטער פאל, און דערביי א כאראקטעריסטישער פאל:

מיר האבען פאר זיך צוויי קאלענדארען: איין ריין-פוילישען קאלענדאר פון א היגען יודישען פילאנטראפישע לינת-פעראיין, פון וועלכען מ'וויסט גענוי, ווען מיר האבען „טושעך קרוליי", „באזשע טשאלא" און סתם „אימיעניניעס".

א צווייטען קאלענדאר האבען מיר פון א היגען יודישען סאציאליסטישען פעראיין, און דווקא א ריין יודישען קאלענדאר. א קאלענדאר מיט יודישע יום-טובים, מיט זמן ליכט-צינדען, וואס ס'פאלט אויס דעם „וואלבארזשער'ס" יאהר-צייט אפילו דער „דף-יומי" פעהלט אויך נישט.

יא, יא, ס'איז א וועלטעלע, און עס דרעהט זיך!

אב—נעס

גרויסע שרפה אין א פריוואט-וואוינונג

נעכטען אווענד האט אין דער וואוינונג פון ישעיה אלטער אויף טראוגוטא 10 אויסגעבראכען צוליב אונבעוואוסטע סבות א שרפה. דאס פייער האט מתחלת אנגענומען זעהר דראהענדע פארמען. עס האט זיך אנגעצונדען דאס בעט מיטן בעטגע-וואנד און די פלאמען האבען באלד ארומגעכאפט די גאנצע וואוינונג.

אין דער שטוב ווי אויך ביי די שכנים איז ענטשטאנען א געוואלדיגע פאניק, בפרט נאך ווען די פלאמען און רויך האבען אנגעהויבען ארויס-בושען דורכן פענסטער, אין אלע וואוינונגען האט מען גענומען פאקען די שטוב-חפצים, נאר די אנגע-קומענע פייערלעשער, וועלכע האבען זיך ענערגיש גענומען איינצולעשען די שרפה, האבען אביסעל בערוהיגט די צושראקענע איינוואוינער.

בעתן לעשען די שרפה האט פלוצים פער-פעהלט וואסער און דאס האט אביסעל געשטערט די אקציע פון די פייערלעשער.

פון דער שרפה האבען געליטען: די וואוי-נונג פון ה' אלטער, און אויך איינינע שכנותדיגע וואוינונגען, וועלכע זענען פערגאסען געווארען מיט וואסער.

ווער זאמעלט אנאנסען פאר'ן „קאלענדאזש סטזשעלצא?"
ווארנונג פון דער לאדזער סטאראסטווע

א געוויסער יאן קלימעק, פון זאנאיניקאווא 59 האט ארויסגעגעבען זיין דיגסט דעקלאראציעס אויף צו זאמען אנאנסען פאר דער אויסגאבע „קא-לענראזש סטזשעלצא".

אין צוזאמענהאנג דערמיט, מאכט די לאדזער סטאראסטווע אויפמערקזאם, אז לויט א דעציזיע פון 2-טען יאנואר ד.י. איז יאן קלימעק'ן פער-ווערט געווארען צו זאמלען אנאנסען פון לאדזער פירמעס פאר דער דערמאנטער אויסגאבע. די דאזיגע ווארנונג גיט די סטאראסטווע ארויס מיט דער בעמערקונג, אז דער פערלאג געפינט זיך אויף זאנאיניקאווא 59.

אויב ס'וועט זיך איבערחזר'ן א פאל פון זאמלען אנאנסען פאר דער דערמאנטער אויסגאבע, דארף מען דערוועגען מיטטיילען דער זיכערהייטס-אפטיילונג ביי דער לאדזער סטאראסטווע.

יוסף אין מצרים
אין קינא „זאכענטא"

שוין מארגען קומט פאר די פייערליכע פרעמיערע פון דער ביבלישער דראמע „יוסף אין מצ-רים" וועלכע וועט דעמאנסטרירט ווערען אין קינא „זאכענטא". פאר די יודען פון יעדער געגענד וועט עס זיין א גרויסער סורפריז, ווהעצענדיג דאס בילד און גלייכצייטיג הערענדיג, ווייל דאס בילד איז הונדערט פראצענט רעדענדיג.

דער אריער-פאראגראף

ר. איזראעל

2

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

קיצור פון ערשטע קאפיטעל

שרה די אלמנה האט שטארק געוואוינט אין קליינעם שטעטעל אין פוילען אויס מורא פאר דעם גזל פון איהר זוהן הענער, וועלכער איז געווען אין דייטשלאנד.

אין דייטשען שטעטעל אולם האבען די היטלעריסטען געפייערט זייער זיג בעת די וואהלען צום רייכסטאג. די נאציסטען געקו מען צו דער מאכט.

דער רייכער פאבריקאנט היבריך זאקס איז דורך די נאציס ארעסטירט געווארען און שרעק ליך צעשלאגען געווארען. דאס האט געזעהען הענעלע.

דאס מיידעל וועלכע איז געשטאנען אין א ווינ-קעל פון דער גאס און אזוי שטארק געוויינט איז געווען הענעלע. זי איז איצט געגאנגען פון היבריכס וואוינונג. דארט האט זי אפגענומען די טעגליכע פריוואטע פאסט צווישען וועלכע ס'האט זיך געפי-נען א פעקעלע מיט מתנות פון היבריכס מוטער און ברודער צו זיין געבורטסטאג. און הענען האט שוין געוואוסט אז מיט א בריף פון דער מוטער פון קליינעם פוילישען שטעטעל טאר מען נישט ווארטען קיין איין סעקונדע. דאס איז געווען אנגענומען אז בריף „פון דער היים" זאל מען איהם גלייך ברענ-גען אין פאבריק אריין, דאס איז פאר איהם געווען דאס הייליגסטע אין דער וועלט. הענען האט זיך פארגעשטעלט ווי שטארק היבריך וועט זיך פרייען ווען ער וועט בעקומען די מתנות פון זיין מוטער, און דערבער איז זי אזוי שנעל געלאפען אין דער פאבריק אריין. הענען האט נישט געלעגט קיין אכט אויף דעם משונהדיגען אויסזעהען פון דער גאס. איהר ציל איז געווען די פאבריק.

און פלוצלונג האט זי געזעהען א צוזאמענלויף פון מענשען, זי האט זיך אפילו נישט געוואלט אפשטעלען און געטרכט א וועג אדורכצובעקומען דורך דער צונויפגעפרעסטער מאסע און דא האט זי דערזעהען היבריכ'ן, ארומגערינגלט מיט א גרופע שטורמיסטען, א פערבלוטיגטער און פער-בלאטיגטער, און ערשטען מאמענט האט זי נישט געגלויבט מיט איהרע אייגענע אויגען, זי האט זיך גע שטעלט אויף די שפיצען פון די פיס, כדי בעסער צו זעהען און ערשט דעמאלט האט זי זיך איבער-צייגט אז זי האט נישט קיין טעות. אינסטינקטיוו איז זי אפגעשפרונגען אין א ווינקעל פון גאס און זיך פערדעקט דאס פנים מיט די הענט, כדי נישט צו זעהען די טרערען וועלכע האבען געפלאסען פון איהרע אויגען.

דער המון האט ווייטער געיוטשעט, אזוי ווי ביי א גאקסען קאמף, די עמאציע איז דערגאנגען ביז דער העכסטער מדרגה, ווען היבריך מיט די שטור-מיסטען האבען זיך דערנעהנטערט פון הענען, האט זי ערשט אויפגעהויבען דעם קאפ און זיך ארומגע קוקט אין אלע זייטען, זי האט געפיבערט מיט די אויגען זי האט געוואלט וויסען וואס זי האט צו טון, הגם זי האט דאך נישט געוואוסט וואס ס'איז געשעהען, ווי האט בכלל געקענט דערגעהען דערצו אהן אטעם איז זי נאכגעלאפען אי זמיטען וועג נאך דער מאסע וועלכע האט פערלייט היבריכן מיט די שטורעם – לייט ביז דעם „ברוינעם הויז", הע לען איז איינגעפאלען א געדאנק, זי האט ביי זיך איינגעהערט בעים פריהשטיק געהערט או איהר פא-טער האנס האמערשטיין איז בעשטימט געווארען אלס פלאץ-קאמענדאנט פון שטעטעל. הענען האט זיך דערמיט נישט איינטערעסירט. זי האט זיך ווייניג אריענטירט אין דער פאליטיק. פערקעהרט, זי איז געווען צופרידען וואס איהר פאטער, דער איבער-וואליד, דער העלדישער ליטענאנט, וועלכער האט אין קריג פערלוירען די לינקע האנד, האט ענדליך בעקומען די אנערקענונג פון פאטערלאנד און בעשטימט געווארען אויף אזא הויכען שטעל. איצט האט זיך איהר אויסגעוויזען פאר א גאנץ פשוטער זאך, אז זי וועט געהן צו איהר פאטער און וועט איהם דערציילען וואס מ'טוט מיט היבריכן, מיט איהר היבריכן און אויב איז איצט דער ערשטע פי-גור אין שטעטעל, וועט ער גלייך ארויסראטעווען היבריכן פון די הענד פון די שלעכטע מענשען און וועט נאך בעשטראפען די שולדיגע.

הענען האט גוט געקענט איהר פאטער, זי האט געקענט זיין סיסטעמאטישקייט, זיין שטרע-בען צו ארדנונג, צו גערעכטיגקייט און ס'איז ביי איהר קיין שום ספק נישט געווען אז זי איז גע-לאפען אויף א גליקליכען געדאנק, הענען איז גע-קומען אהיים, ווייל זי האט נישט געוואוסט וואו איהר פאטער געפינט זיך אין איצטיגען מאמענט, נישט טויט און נישט לעבעדיג איז הענען אריינגעפאלען אין שטוב.

— מוטער, וואו איז דער פאפא?

— הענע, וואס איז דיר געשעהען, ווי זעהסטו אויס?

— מוטער איך מוז האבען דעם פאפא, אן אומ גליק איז געשעהן.

— טאכטער, דו שרעקסט מיך, וואס איז גע-שעהען?

— מ'שלאגט היבריכ'ן, ער איז אינגאנצען פער וואונדעט, בלוט גיסט זיך פון איהם, זיי האבען איהם אוועקגעפיהרט אין ראט-הויז.

— אהא, אזוי איז עס, האט די אלטע פרוי לייטענאנט שווער אפגעזיפצט. עס הויבט זיך אן.

— מיש זיך הערין נישט אריין, טאכטער, עס קומען איצט בייזע צייטען...

— וואס ווילסטו, אז איך זאל שווייגען און זיי בידט אזוי גלייכגילטיג צו דעם אלעם האט הענען זיך אנגעכאפט ביים קאפ.

— ניין, דאס הארץ טוט מיר וועה, אבער מיר האבען נישט קיין עצה.

— וואו איז דער פאפא, האט הענען נישט געלאזט ווייטער צו זיך רעדען.

— דער פאטער איז אין ראטהויז, דארט געפינט זיך דאס „ברוינע הויז", דו ווייסט דאך, אז דער פאפא איז בעשטימט געווארען אלס פלאץ-קאמענ דאנט פון דער שטאט.

הענען איז געלאפען איבער די גאסען צושויר-בערט די האאר, דאס פעקעל וואס זי האט געהאט פון דער פאסט פאר היבריכן האט זי גע-האלטען פעסט אין דער האנד, זי האט זיך נישט אומגעקוקט אויף קיינעם, ווער ס'האט זי געוואלט פערהאלטען.

אויפ'ן הויף פון „ברוינעם הויז", האט געקאכט ווי אין א בינענשטאק. אין א בעזונדערען קווארטאל אין מיטען הויף, וועלכער איז געווען ארומגעצוימט מיט שטורעמיסטען האט זיך געפונען א גרופע איבערגעשראקענע עלטערע און יונגערע ארבייטער צווישען די אויך עלטערע פרויען, פון וואנט שטארקע יונגען מיט צוהיצטע פנימער, און די ברוי-נע העמדלען, מיט די האקענקרייצען, זיי האבען נישט אויפגעהערט צו וואכען און דער גרופע ארויס פערשידענע שטעכווערטלען:

— פון אייער מארקסיזם וועט איהר איצט האס-טען און ביסען". „איהר וועט זיך שוין איצט אבי-עצה האלטען מיט מארקסען אויף יענער וועלט".

קיינער האט פון דער גרופע נישט געענטפערט אפילו מיט קיין איין ווארט. דאס זענען געווען צו-דערגעשלאגענע מענשען, וועלכע זענען ווי צו-מישט געווארען פון א פלוצלונגען שטארקען קלאפ איבערן קאפ.

הענען האט דאס אלץ געזעהען באר פערטפי-לויפענד, איבערגע שטורעמלייט בעקאנטע פון וועל-כען האבען געפרובט זי צו פערהאלטען.

— וואוהין הענען? וואס ווילסטו דיך אנוי?

— וואו איז פאפא? וואו איז פאפא?

— דיין פאטער איז געווארען א הויכגעשטעל-טע פערזענליכקייט. ער געפינט זיך אין הויפט-ביהרא.

— איך מוז האבען פאפא, מיר גוואלט ער געפינט זיך.

הענען איז אריינגעפאלען אין צימער, נישט געקוקט דערויף וואס אין צימער האבען זיך געפינען עטליכע מענשען, איז הענען גלייך צוגעלאפען צו איהר פאטער:

— פאפא, מ'שלאגט היבריכן. ער בלוטיגט, ער איז פערוואונדעט.

— וועלכען היבריכ'ן, וואס שטערסט דו איצט הענען, האט לייטענאנט האמערשטיין, מיט דער גאנצער שטרענגקייט געזאגט.

— פאפא, מיין היבריך, אונזער היבריך ווערט שרעקליך געשלאגען,

האמערשטיין, האט זיך אויף א רגע פערטראכט ער האט זיך ערשט איצט אריענטירט ווער עס וואס הענען רעדט, זעהט אויס, אז ער האט ווענען דעם נאך נישט געוואוסט, ער האט זיך איבערגעקוקט מיט די עטליכע מענשען, מיט וועלכע ער האט איצט רעפערירט, און געזוכט וואס ער האט צו זאגען זיין טאכטער.

— האמענעט, גאט מיין איינציגער, מען מאר-דעט מיך, האט זיך פלוצלונג דערהערט אן אונמענש-ליך געשריי פון עטוואס א צימער.

(פארטזעצונג קומט)

ארבייטער פון דער געשלאסענער וועבעריי ביים רעטונגס־קאמיטעט

פאדערען זייער לוין

פרייטאג האבען זיך רין לאקאל פון רעטונגס־קאמיטעט (שענקעוויטשא 3/5 פערזאמעלט די וועבער־ארבייטער פון דער געשלאסענער מעכאנישער וועבעריי פון רעטונגס קאמיטעט. די ארבייטער, וועלכע זענען בעלאסטעט מיט פאמיליעס און צוליבן שליסען די פאבריק ליידען זיי פשוט הונגער, האבען פערלאנגט, מ'זאל זיי אויסצאהלען דעם לוין, וואס עס קומט יעדען פאר אייניגע וואכען.

מצד דעם רעטונגס־קאמיטעט האט מען ערקלערט, אז דערוויל איז קיין געלד נישטא און די ארבייטסלאזע זאלען נאך צוווארטען. די וועבער האבען נישט געוואלט אפטרעטען, ס'איז אנגעקומען פאליציי, וועלכע האט דעם לאקאל אטגעליידיגט.

קיינער פון דער לאדזער אינטעליגענץ

וועט נישט פערפעלען צו קומען אויף דער איינציגער פארלעזונג פון יעקב לעשטשינסקי

קיינער פון דער לאדזער יודישער אינטעליגענץ וועט נישט פערפעהלען צו קומען אויף דער איינציגער זעהר אינטערעסאנטער פארלעזונג פון בעריהמטען יודישען היסטאריקער און פארשער פון דער יודישער עקאנאמיק, יעקב לעשטשינסקי, וואס קומט פאר שוין דיעם היינטיגען דינסטאג, דעם 9־טען יאנואר 9 אוועגד אין זאל פון „פילהארמאניע" (נארוטאוויטשא 20), א.ד.ט.: „די טראגישע לאגע פון די יודען אין דער פאשיסטישער עפאכע" (דער קאלאסאלער אויפשטייג פון די דייטשע יודען און זייער איצטיגער ירידה). און דער אינטערעס צו דער דאזיגער איינהאלסרייכער פארלעזונג איז זייער גרויס צווישען אלע ריכטונגען, ווייל יעקב לעשטשינסקי איז אויך בערימט אלס ערשטקלאסיגער רעדנער. און אין זיין אקטועלען רעפעראט וועט יעקב לעשטשינסקי, וועלכער איז ארויסגעשיקט געווארען פון דייטשלאנד, צוליב זיינע ארטיקלען איבער היטלער־דייטשלאנד, בעהאנדלען די פערצווייפעלטע לאגע פון די יודען אין דער פאשיסטישער עפאכע אין דער גארצער וועלט און בעזונדערס וועגען די לאגע פון די יודען אין היינטיגען בלוטיגען דייטשלאנד. בילעטען פון 60 גראשען צו בעקומען ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

פארלעזונג פון ד"ר לעאן ווייספעלד

דעם 14־טען ד.ח. אין „פילהארמאניע"

זונטאג דעם 14־טען ד. ח. 4.30 נאכמ. ארגאניזירט דער זשורנאליסטען־סינדיקאט א פארלעזונג אין „פילהארמאניע" פון ד"ר לעאן וויספעלד א.ד.ט.: „די סבות און אויסגאנג פון קריזיס".

שאפקע 1934

אין לאקאל פון דער „זשעמיאנסקא"

(ב.) אין לאקאל פון דער צוקערביע „זשעמיאנסקא" שפילט פון ניי־יאהר אן א פוילישער ליטעראטור־טעאטער געמאכט פון לאדזער.

די ביידע מחברים פון דער דאזיגער אינסטיטוציע זענען: דער זשורנאליסט סטעפאן געלבארט און דער פלאסטיקער טאדעאוש טרעמבאטש.

קומט מאן אין טאג אויס א גרויסער עולם אין דער זשעמיאנסקא און ווילט זיך אויסגעצייכענט ביי דער אקטועלער „שאפקע", אין וועלכער עס ווערט אויף א וויציגע אופן אויסגעלאכט א רייה לאדזער און ווארשאוער בעקאנטע פערזענליכקייטען.

סטעפאן געלבארט איז א יונגער בעקאנטער זשורנאליסט, און איהם זענען גוט בעקאנט די פערהעלטענישען פון די אלע ליאלקע געווארענע לייט — לאמיר דיי אויס „בא וועסאלא", האלטען זיי „פראגראם" און פרא דאמא־סוא דרשות, זינגען זיי און טאנצען זיי און עולם האט נחת — גוט אריינגעזאגט...

סטעפאן געלבארט, דער מחבר פון די טעקסטען האט שוין רוטין אויף דעם געביט, (די זענען נאך ערטערווייז צו באריכותדיגע טעקסטען) און ער האט שוין בעוויזען אז ער קאן שוין ביי דער ערשטער שאפקע דיזער, וואס ער האט מיט דריי יאהר צוריק געמאכט מיט דעם טאלענטפולען קינסטלער יצחק ברוינער.

דערפאר אבער קאן מען עס נאך נישט זאגען וועגען דעם מאדולירער פון די איצטיגע ליאלקעס, טאדעאוש טרעמבאטש, וועלכענס חוש פאר קאריקאטורירטער מאסקע און פאר סקולפטארישער עהנליכקייט עס האט זיך נאך דערווייל נישט ארויסגעוויזען, אווי אז אהן א פראגראם און פרירהערדיגען מעלדען קאן מען זיך קוים אנשטויסען ווער אייגענטליך עס ווערט „גענומען אויפן האפשיקטשאק"...

די קעפ פון די ליאלקעס זענען פלאטשיק געמאכט און דעם אייגענטליכען זיך פון ווארט — און דאס איז אבסאלוט נישט בערעכטיגט און נישט ראציאנעל, אויף וויפיל די זענען נישט קיין אינדיווידועלע — אויך אין דעם אייגענטליכען זין פון ווארט — און נישט קיין קארטאנענע צאפעל־מענשלעך...

אויף א שטיקעל עהנליכקייט (אויך נישט קאריקאטורעלער, ווי סע דארף צו זיין אין דעם פאל) פערשניידען זיך בלויז די פיגורלעך פון אינזשעניער קאמינסקי, סטעפאן טימאוועסקי, ד"ר שטרויך, דער מארשאלעק, מ. בראדעראן און דאס דאכט זיך, אינגאנצען.

דאך, ווי געזאגט, האט די דאזיגע שאפקע גרויס ערפאלג ביים פובליקום, און ס'איז א זיכערע זאך אז אויב די דעפעקטען וועלען אויסגעבעסערט ווערען, וועט די ווערען א שטאבילע אינסטיטוציע.

היינט זונטאג 3 פארשטעלונגען אין יוד. טעאטער „פילהארמאניע"

היינט זונטאג 12 בייטאג ווערט געשפילט צום לעצטען מאל די שלאגער אפערעטע „יאנקא ציגיינער". 4 נאכמ. די סענסאציאנעלע פיעסע „באב דיים דזשענטעלמען", און 9 אוונט דאס שפאנענדע לעבענסבילד „פערבאטענע פערגעניגענס" מיט בן ציון ווייטלער אין די הויפטראלע.

ראדיא־פראגראם

זונטאג, ד. 7־טען יאנואר 1934

9,00 צייט־סיגנאל, 9,05 גימנאסטיק, 9,20 גראמאפאן, ידיעות, 9,40 גראמאפאן, 9,50 הויז־ווירטשאפט, 10,00 גאטעסדינסט, 11,57 צייט־סיגנאל, 12,10 ידיעות, 12,15 שול־פריהמארגען, 2,00 פעליעטאן, 2,20 גראמאפאן, 2,50 פוילישע פאלקס־לידער, 3,00 גראמאפאן, 3,30 מוזיק, 4,00 פרעהליכע אודיציע פאר קינדער, 4,30 גראמאפאן, 4,45 ליטעראריסע פערטעלשעה, 5,00 שמועסען, 5,15 פוילישע פאלקס־מוזיק, 6,00 אודיציע, 6,40 געזאנג־רעסיטאל, 7,05 ספארט־קאמוניקאט, 7,10 פערשידענעס, 7,30 ראדיא־וואך פאר יוגענד, 7,45 ידיעות, 7,50 מוזיק, 8,50 ידיעות, 9,00 פעליעטאן, 9,15 פון באקסער־מעטש פאזען–בערלין, 9,45 ספארט־ידיעות פון די פוילישע ראדיא־סטאציעס, 10,00 אויף די פרעהליכע לעמבערגער כוואליעס, 11,00 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 טאנץ־מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

6,55 וויען – אפערע „צטעלא", 8,40 רוים – אפערעטקע פון בלאנק, 10,05 לאנדאן – סימפאנישער קאנצערט.

בריף אין רעדאקציע

צו דער רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט".

אין צוזאמענהאנג מיט'ן בריף פון ה' משה עפשטיין אין אייער ג' ציימונג, ערלויבט איך מיר אויך צוצוגעבען אייניגע בעמערקונגען, וועלכע איך בעט איך אפצודרוקען אין אייער וו. ציימונג.

עס איז ווירקליך נישט ריכטיג אז די יודישע געזעלשאפט האט נישט קיין אינטערעס פארן לעגיאן אויפ'ן נאמען פון בערעק יאסעלעוויטש, דער איינציגער וואלט לויט מיין מיינונג געווען שטארקער, אויב מיר וואלטען געוואוסט וואס פאר א צילען דער לעגיאן פערפאלגט, וואס פארא פאליטישע בעמאהונג ער האט, עס איז למשל פאראן א השערה אז דער לעגיאן האט א אסימילאציע קאליר. און באמת, וואס פאר א געמיינזאמעס האט דער יודישער כלל, ביים היינטיגען טאג מיט דער אסימילאציע, אויב די געזעלשאפט זאל האבען א טעות, וואלט געבענטשט געווען די לייטונג פון לעגיאן וואלט אביסעל עפטער ארויסגעטרעטען אויף דער יודישער גאס, כדי צו פראפאגאנדירען זיין אידעע און אויפקלערען זיין מהות און פרינציפ וועגען די פערשידענע פראגען וועלכע געפינען זיך אויפ'ן סדר היום פון יודישען געזעלשאפטליכען לעבען, עס וואלט למשל אינטערעסאנט געווען זיין בעציהונג צו ארץ ישראל, צו דער יודישער קולטור, צום באציאנאלען בעוואוסטזיין פון זיינע מיטגלידער א.א.וו.

איך מיין, ווען די אויבינע ספקות וואלטען דורך דער לייטונג פון לעגיאן אויפגעקלערט געווארען, וואלט עס געהאט א גרויסען איינפלוס אויף די בעציהונג פון דער יודישער געזעלשאפט צום לעגיאן און זיינע אויפגאבען.

איך דאנק אייך פארן פערעפענטליכען פון די אויבינע שורות און פערבלייב מיט אכטונג

בערגבארד פ. ה. ו י נ ד.

מעלדונגען

בעזעלשאפט קולטור־ליגע, אפט. לאדז הנחה־בילעטען אין שטאטישען טעאטער אין קינאס און אויף קאנצערטען.

די טעאטראל ארטיסטישע אפטיילונג גיט ארויס הנחה־בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען אין שטעטישען טעאטער צו זעהר ביליגע פרייזען. די אפט. גיט ארויס אויף אלע טעג הנחה בילעטען אין די בעסטע קינאס ביי אונז אין שטאט. די הנחות זענען זעהר בעדייטענדיגע. אויף אלע סעאנסען און אויף אלע פלעצער.

מאנטאג, דעם 8־טען ד. ח. 1־טע לעקציע פון די שפראך־קורסען

מאנטאג, דעם 8־טען הויבען זיך שוין אן די לעקציעס פון די פרעמדע שפראכען, ענגליש, פראנצויזיש און רוסיש.

פערשרייבען קאן מען זיך נאך ביז שבת דעם 6־טען אין אוונט.

היינט, זונטאג, ד. 7־טען 6 אוו. פערזאמלונג פון אלע איינגעשריבענע אויף די שפראך־קורסען אין לאקאל פון קולטור־ליגע.

פאלקס־אוניווערזיטעט

היינט, זונטאג, 8 אוו. ווייטערדיגע לעקציע פון ח. וויראווסקי פון ציקל – ליטעראטור.

בילעטען אויף דער שלום־עליכם־פייערונג

די קולטור־ליגע גיט שוין ארויס בילעטען אויף די שלום־עליכם־פייערונגען, וואס קומען פאר פרייטאג, שבת און זונטאג, דעם 12־טען, 13־טען און 14־טען ד. ח. אין עקספערימענטאל־טעאטער אל. 1־טער מאי 2.

זונטאג'דיגער אויספלוג

היינט, זונטאג, 10 פריה, אויספלוג אין די קוליסען פון שטאטישען טעאטער. צוליב דער אקאדעמיע קומט שבת נישט פאר קיין אויספלוג.

הנחה־בילעטען, איינשרייבונגען און אינפארמאציעס אין סעקרעטאריאט פון „קולטור־ליגע" זאכאדניא 68 (פראנט פארטער) טעל. 191־15 יעדען טאג פון 10 – 3 און פון 4.30 ביז 9.30 אוונד שבת און זונטאג טעטיג אהן איבעררייס.

גראסער – ביבליאטעק אין לאדז, זאכאדניע 68.

דער חודש יאנואר איז דערקלערט געווארען אלס ווערביר חודש פאר נייע לעזער. אין דער ביבליאטעק געפינען זיך די בעסטע אויסגאבען אין דער יודישער און פוילישער שפראך, רייכע קינדער – אפטיילונג, חודש – אפצאהל פון 40 גר. אן. ביים איינשרייבען זיך אין דעם חודש – גרויסע הנחות. די איינשרייבונגען קומען פאר יעדען טאג פון 1 ביז 3 נאכמ. און 6 ביז 10 אוונד, שבת פון 10 ביז 2. און פון 5 ביז 10 אוונד.

הנחה בילעטען אין שטאטישען טעאטער און אין קינאס.

די קולטור קאמיסיע ביי דער באראכאוו־ביבליאטעק גיט ארויס הנחה בילעטען אין שטאטישען טעאטער צו זעהר ביליגע פרייזען ספעציעל צוגעגנגליך פארן ברייטען עולם. עס ווערען אויך איינגעארדענט ספעציעלע הנחה פארשטעלונגען.

די הנחה בילעטען אין די קינאס זענען שטענדיג גילטיג, (אויך שבת און זונטאג) צווישען אנדערע זענען צו בעקומען הנחה־בילעטען אין „ראקסי" אויפ'ן סאוויעטישען פילם „שטורם־בריגאדע".

דער סעקרעטאריאט פון דער באראכאוו־ביבליאטעק אל. קאשטשושקי 9 טעלעפאן 50־191 איז טעטיג טעגליך פון 10 ביז 2 באכמ. און פון 4 ביז 10 אוונד.

„ROXY"
20 נארוטאוויטשא 20
הייבט אויף פאלגענדע טעג!
פילם א. נ.
„שטורם־בריגאדע"
מייסטערווערק פון דער פראד.
Sojuzkino-Moskwa
רעזשי: A. Maczeret
די אקציע שפילט זיך אפ בעת'ן בויען דעם בעריהמטען
DNIEPROSTROJ
אין די הויפטראלען: דער גלענצענדער אקטיאר N. OCHŁONKOW
מיט'ן אנטייל פון אנסאמבל פון מאסקווער טעאטער.
!! אונגעוועהנליכע שפאנונג !!
גלענצענדע שפילער
גיגאנטישער יסוד
אנהויב 4 א זייגער נאכמיטאג.
פערקלענערטע פרייזען פון די פלעצער.

קלאנג־קינא־טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט צום לעצטען מאל!
I
„בלויע ראפסאדיע"
אין די הויפט־ראלען:
JANET GAYNOR, CHARLES FARREL
II „BANITO"
מארגען פרעמיערע!
יוסף אין עגיפטן
דער זאל איז צענטראל בעהייצט.
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4.30 נ"מ
שבת און זונטאג–12.30 א זייגער בייטאג

Dr. med.
Z.Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערען, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען
פיעטרקאווער 67, טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 11–1 און פון 2–3 נאכמ.

וויכטיג פאר קראוואטען סוחרים!!!
אין דער בעוועסטער פראצעווניע פון ט. הערשקאוויטש, ווערען אנגענומען ראנאטען, פערשידענע שלייפען און האנד־בינדעס צו זעהר ביליגע פרייזען. קומט איבערצייגט אייך
ט. הערשקאוויטש
וואלבארסקא 31

DR. MED.
H.Różaner
הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.
עמפפאנגט פון 8–10 און פון 5–8 אוו.

קי. אַנג.-קינא
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

הייַנט גרויסע פּרעמיערע. גרויס מייסטערווערק רעזשי CECIL B. de MILLE
„בונט פון יוגענד"
נעכסטער פּראָגראַם: דאָס גרויסע מייסטערווערק „אַנקעל מאַזעס" מיט מאָררים שוואַרץ אין דער הויפּטראָלע
דער זאַל איז גוט בעהייצט. אָנהייב 4 אַ זייגער נאָכמ. שבת, זונטאָג און יום-טוב 12 אַ זייגער בייטאָג.

הייַנט גרויסע פּרעמיערע.
CHARLES BICKFORD אין דער הויפּטראָלע
ס'נעהמען אָנטייל 300 אַרטיסטען און טויזענטער סטאַטיסטען.
אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאָבע
דער זאַל איז גוט בעהייצט.

זאָל גאַנץ לאָדז וויסען
אַז דעם גרעסטען אויסוואַהל פון
מעבעל
— ווי: —
שלאַפצימער, עסצימער, גאַבינעטען
ווי אויך איינצעלנע געגענשטענדע בעקומט מען נאָר
ביי דער איבעראַל בעוואוסטער פירמע
ח. לאָזניק
לאָדז, גדאַנסקאַ 44, טעל. 162-56.

שוואַרצבערג'ס
בעוואוסטע קאַפּעלושען-ווערקשטעל
ביז איצט פּיעטריקאַווער 50. געפינט זיך איצט
6-ער שערפּיען 30
(בענעדיקטאַ), פראָנט, געוועלב
עמפּפעהלט אַ גרויסען אויסוואַהל פון
דאַמען און מענער-היט
בעמערקונג: אַלע רעפּאַראַטורען, וואָס זענען געגעבען געוואָרען אויפ'ן אַלטען אַדרעס קענען לויט'ן נייעם אַדרעס אויסגעפאָלגט ווערען.

זשאַרובקעס
ספּרקויפען מיר צו רעוואָלוציאָנס-נידריגע פּרייזען ביז צום אויפהערן:
פון 5 – 25 וואָס 80 גר.
„ 40 „ 90 „
„ 60 „ 1.30 זל.
„REGON" Spółdz. z ogr. odp.
ul. SIENKIEWICZA 25, tel. 184-51
מ'בעט אונזערע ג' אָב עהמער צו ווענדען זיך מיט בעשטעלונגען דירעקט אין דער פאַבריק שענקעוויטשאַ 25, טעל. 184-51

שניטלעך
צו בעקומען
קערש,
סקוואַראָוואַ 15

א רוטינירטער
בוכהאַלטער-בילאַנסיסט
מיט גרינדליכער קענטעניש פון שטייער-פראַגען, לאַנגיעהריגער פּראַקטיק און רעפערענצען, האָט פרייע שטונדען.
EL. M. WARCHIWKIER,
Piotrkowska 59/8
פון 3–4 און פון 8.30–10 אָוונד.

שנעלער אויסקויף פון
פּאַטענטען
און רעגיסטריר-קאַרטען
פאַר דעם יאָהר 1934
איינבירא
ב. מאָז,
פּיעטריקאַווער 10

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום
מ. שאַץ
לאָדז, פּעטריקאַווער 37.
טעל. 230-85
פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אַנאַליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, א.א.

מיר מאַכען בעקאַנט וועגען דער ערעפענונג פון דער בעסטער און 1-טער
אייז-גליטש
אין דער יודישער געגענד, אויף דער
ליסטאָפּאַד 11 (קאָנסטאַנטינער) 16
איינגאַנג פאַר דאַמען און שילער 25 גר.
„ „ ערוואַקסענע 45 גר.
עס ווערען אויפן אָרט אויסגעבאָרגט גלי-טשערס און אויך אָנגענומען צום שלייפען.

בעקאַנטמאַכונג.
איך נעהם אָן רענדער 156-ער צו מאַכען פאַר 18 גר. א טוץ אָהן קאַנ-טעל און 20 גר. מיט אַ קאַנטעל.
מ. וויינגאַלד, פּייפער-גאַס 2/4
50 אין הויף, פּאַרטער.

LECZNICA
chorób
uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס אָרדינירען די דאָקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

כירורגישער קאַבינעט
Dr. med.
J. Szreiber
געפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אָפּעראַציעס, אַבאָרטונקעס, היילט ווייטאָקעס א.ז.וו.
נעמט אָן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אָוו.
לעטשניצע-פּרייזען.

כירורגישער קאַבינעט
Dr. med. פון
A. FORSZANSKI
Piotrkowska 101
tel. 210-76
נעהמט אָן פון 1–2 און פון 5–7 אָוונט
אָפּעראַציעס, אַבאָרטונקעס, קוראַרץ,
דיאַטערמיע א. ז. וו.
לעטשניצע - פּרייזען.

Dr
S. Kantor
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אָן פון 8–2 נאָכמ. און פון 4–9 אָוו., זונטאָג און יום-טוב פון 8–2 נאָכמ.

כירורגישער קאַבינעט
Dr. med. M.
Eljasberg
80 פּיעטריקאַווער 80
טעל. 117-87.
נעהמט אָן פון 3–5 נאָכמיטאָג.

אוירען, נאָז און האַלז-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאַווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַ-טאָרישעס פון 11–2 און פון 5–8 אָוונט.

Dr.
Wajnberg
ספּעצ. פון לונגען, האַרץ און סקלעראָז-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאַווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–4, 8–9 אָוו.

Dr. med.
Haltrecht
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאַווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 8–1 מיטאָג און פון 6–9 אָוונט.
זונטאָג פון 10–1 בייטאָג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
פאַר אַרבייטסלאָזע לעטשניצע-פּרייזען

ל עכער אויף דער מאַשין
ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

זיכערע הילף און א רפואה!
אָהן אָפּעראַציע, אָהן בלוט, אָהן אַ מעסער און אָהן בלוט-פאַר-גיסונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער, פאַרשידענע קאַליקעס אין נאַק, פאַר הויקערס און פיס.

פאַרלאָזט נישט די קראַנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאָפּ, און עס פעלט אָרט אין דעם בויך, איז דער קראַנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פאַרדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבט. ספּעציעלע געמענע היילי-באַנדאַזשען בעזונדערע: זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויף פאַר הויקערס, לייבגורטען ספּעציעלע היילי-גאָרסעטן און אַפּאַראַטען פאַר פאַרקרימטע פיס און פלאַטפיס, ווי אויך קינסטליכע גומענע פיס.
עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוונט.

ויים דעם ערשטען אָקטאָבער ד. י. ווערען אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט נור פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט.
אכטונג

איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
מיר נעהמען אויך אָן פּאַציענטען פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.
היערמיט דריקען מיר אויס אונזער הערצליכסטען דאַנק דעם גרויסען און איינ-ציגען אָרטאָפּעד, ספּעציאַליסט ה' דיר. י. ראַפּאַפּאָרט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, פראָנט, פּאַרטער, פאַר זיין וואונדערבאַרע און ערפאָלגרייכע היילונג צו אונזערע זעהר שווערע קראַנקען-פעלע האָט דיר. ספּעצ. ה' י. ר. ממש וואונדער בעוויזען דערמיט, וואָס אָהן שום מעסער-אָפּעראַציע האָט ער אונז פאָלשטענדיג אויסגעהיילט אַזוי, אַז מיר פיהלען זיך אַמבעסטען און מיר בלייבען איהם בעשטענדיג דאַנקבאַר און זעהר גערן ערלויבען מיר אונזער דאַנק-בריף אין דער פרעסע צו פערעפענטליכען.
אלתר משה העשעס, רב אין אָפּאָטאָוו, הענריק פיליאַן קויפמאַן אין לאָדז, י. זילבערשפּיץ, לאָדז, הערמאַן עדוואַרד לעבערעכט, לאָדז, ד"ר מ. מאָרגענראָטה, אַפּעלאַציע-ריכטער.

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס
עס ווערט געזוכט קוואַליפיצירטע גייהערינס צו טריקאָ-וועש. צו ווענדען זיך זשעלאַזנאַ 53, וואוינונג 2. 70

ס'ווערט געברויכט פון זאָפאָרט אַ יונגערמאַן צו האַקען פלייש מיט בעקעס-טיגונג, בעפאַרצוגט פון דער פּראָווינץ. גדאַנסקאַ 63, וו. 28. 69

ראַקאַלען
אַ געוועלב אָנעקציגעבען אין צענ-טרום צעגעלניאַנאַ 4. צו ערפאַהרען אין גאַלאַנטעריע-געשעפט. 64

אַ בעזונדער צימער צו שלאָפען פאַר אַ יונגערמאַן אָדער פרויליין. זשעראָמ-סקיעגאָ 17, וו. 24. 65

ביליג דירה-געלד! צו פערמיטען 2 פאַבריקס-לאָקאַלען. באַזאַרנע 6, ביי פּוטערשנים. 61

אַ וויסטאָוואָוע, רעקלאַמאָווע שאַפע מיט אַ עלעקטרישע אינסטאַלאַציע, $2^1/_2$ מטר. לאַנג 80 צמ. ברייט צו פאַר-קויפען. ערפאַהרען טעל. 210-79.

פאַרשידענעס
אַ פּוּיז - קרעפטיגער יונגערמאַן זוכט אַרבייט ביי וואָס ס'זאָל נישט זיין געגען קלענסטען געהאַלט. בעזיצט די בעסטע רעפערענצען. צו ערפאַהרען ביי גאָלדמאַן, סאָלנאַ 11. 29

קעלער'ס אַנ'אַבעראַק אין גוטען צושטאַנד ביליג צו פערקויפען ביי סאַפּיאַן, יעראָזאָלימסקאַ 4. 68

Właściciel biura podań, energiczny administrator, przyjmie administrację domu. Pierwszorzędne referencje. — Oferty sub „Energiczny"

Zostały zagubione 2 weksle protestowane: 1) wyst. H. Rawit, Kalisz, płatny dn. 18/XI–33 r. na sumę zł. 100.– i 2) J. Blumenfeld, Sandomierz, pł. 16/XI–33 r. na sumę zł. 90.– takowe zostają unieważnione. — J. Krakowski, Łódź, Cegielniana 1.

Dr. med.
Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5 טעל. 159-40
נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9 - 1 פאַרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med.
Z. Datyner
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנקה.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2–3 און פון 6–8 אָוו.

כירורגישער קאַבינעט
Dra med.
M. Kantor
איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף זשעלאַנאַ 5
טעל. 112-22
נעהמט אָן פון 1–3 און פון 6–8 אָוו.
לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספּעצ. פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 17, טעל. 174-15
נעמט אָן פון 6 ביז 7 אָוונט

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה
פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר. און דער זייט. שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60—
נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 16—
אויסער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט' שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקא—1 דאָל.

מאַנוסקריפּטען, וועלכע ווערען נישט געדרוקט, ווערען נישט צוריקגעשיקט... פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בעטראַכטעט נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און פאַר מין פון די אַנאָנסען איז דער פאַרלאַג נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.